

Braşovai Lapok

Ára 5 lei

Szombat
1932 * február 20

Főszerkesztő
Szele Béla dr.

41. szám
XXXVIII. évtolyam

Ára 5 lei

A politikai izgalmak nagy percei

A vagyonadó bombája a kormány alatt robban

Éleket és vért ígér a konverzióért, de pénzt nem ad az ellenzék

Bukarest, február hó 18.

A szenzációs megoldás: a vagyonadó terve — amint előre lehetett látni — előre viszi az immár teljes félesztendeje vajdó konverziós javaslatot. S vele együtt minden valószínűség szerint a kormány sorsát is.

Az ellenzéki pártok ugyanarra az álláspontra helyezkedtek, mint Mária Terézia idejében a magyar karok és rendek a pozsonyi diétában:

— Vitam et sanguinem, sed... avenam non.

— Életünket és vértünket a konverzióért, a parasztdósságok megnyugtató rendezéséért, zabot, pénzt azonban nem, — fogadkoztak egymásután az ellenzéki pártok szónokai a konverziós bizottságban, amint tárgyalás alá vették a „nemzeti mezőgazdaság-szanálási hozzájárulás”, helyesebben kényszerkölcsön proposícióját. Mindegyik párt állhatatosan hangoztatta ismételten, hogy igenis testestől-lelkestől a konverzió mellett van, azt szociálpolitikai szempontból és mindenképpen szükségesnek, parancsoló követelménynek tartja, de nem járulhat hozzá a lakosság újabb adóval való megterheléséhez.

Az ellenzéknek nagyon jól jött ez a kényszerkölcsön, ez a vagyonadó-terv.

Mert ezen a címen most már egészen nyíltan szembehelyezkedhet az egész konverziós javaslatról, amelyet lényegében sohasem szívelt.

A nagyobb ellenzéki pártok ugyanis, mialatt a nagy nyilvánosság előtt nem győzik bizonygatni, hogy ők gondoltak legelőször a konverzióra és az ő szívéből fekszik leginkább az uzsura s gabona-elértéktelenedés következtében lázítóvá vált parasztdósságok szanálásának az ügye, négyeszműközt sohasem tilták ellenszenvüket a konverzió eszméjével szemben. Most aztán a népszerűtlenné feltüntetett vagyonadót többé-kevésbé sikerül mosdató-víznek venniük, amellyel együtt mindjárt a gyereket is megpróbálják kiönteni a fürösztő-tekenőből!

Hiába érvelt Argetoianu azzal, hogy a kényszerkölcsön csupán azt a tetemesebb vagyont érintené amely eddig nem hozott semmiféle rendkívüli áldozatot az állam megszilárdításának az érdekében, hogy arányilag jelentéktelen volna, mert hiszen a nagyobb földbirtokok egy-egy láncaira mindössze 50 lej esne évenként s az egymillió lej értékű háztulajdonosra mindössze ezer lei, hogy azok a házak, amelyeknek évi jövedelme nem haladja meg az 50 ezer lejt, mentesek lesznek a vagyonadótól s hogy végül hajlandóak legyenek, — az elsősorban módosabb társadalmi rétegek képviselői ellenzéki pártokat ez sem győzte meg. Ami a fentebb mondottak után persze nem is csoda.

A zsufolásig megtelt bizottsági terem feszült forró levegőjébe erre dobta be Argetoianu alternatíváját, mely futótűz-szerű szenzációt keltett a kamara folyosón.

— A konverziótól már elállni nem lehet, be van ígérve, tehát meglesz, — mondotta nyomatékosan a javaslat-ak-

ról lehet szó, hogy pénzzel, vagy pénz nélkül valósul meg.

Ha a pártok elgáncsolják a konverzió finanszírozásának ezt a módját, akkor megszavazzuk pénzt nélkül s majd az utánunk jövő kormány lesz kénytelen megszerezni hozzá a pénzt.

Mert az nyilvánvaló, hogy pénz kell hozzá, különben belepusztul egész hitel-életünk, pénzintézeteink.

Ezzel Argetoianu befejezte mondókáját és eltávozott.

A fenyegetés eleinte bizonyos megrökönyödést keltett az ellenkező pártoknál,

de aztán megint csak fölényesen mosolyogni kezdtek s így vélekedtek:

— Hát csak csinálja meg, próbálja megcsinálni Argetoianu pénz nélkül a konverziót!

MI LESZ?

Mi lesz ezután?

Argetoianu kategórikus fenyegetése ellenére sem valószínű, hogy finanszírozási lehetőség nélkül emeljék törvényerőre a konverziós javaslatot. Míntan pedig másrészt a kormány sok más tekintetben is zsákutcába szorult, könnyen meglehet, hogy a konverzió ügyét

már egy más kabinet fogja valahogyan megoldani.

Ez esetben a probléma bizonyára újabb halasztást szenvedne. De milyen más kormány hajlandó a nyakába venni egy olyan rendkívül nehéz és kényes feladatot, mint a konverzió ügyének a megoldása? Hacsak „sine die” nem napolják el veszik le a napirendről a kérdést s végleges rendezéséig hosszú moratóriumot nem adnak a mezőgazdasági adósságokra.

A pártok inkább óhajtják ezt. Az ellenzék jelentékeny részének ugyanis már régebben az a nézete, hogy a moratórium megfelelőbb, mint a konverzió, mert az előbbi nem jogfeladás, érintetlenül hagyja s csak felfüggeszti a hitelező és adós közötti jóviszonyt, míg az utóbbi állami beavatkozással megváltoztatja azt. Sokan vannak, akik Magyarország példájára hivatkoznak, ahol az ősz elején minden nagyobb zaj nélkül egyévi moratóriumot adtak a mezőgazdasági adósságokra s a jövő őszig egyelőre nyugalom van.

A vagyonadó, bármennyire látszik is bizonyos vonatkozásokban méltányosnak és jelentéktelennek, mégis odavetett, hogy kockára tette a konverzió és a kormány egész közeli sorsát, melyet a külpolitikai, valamint egyéb belpolitikai problémák ugyis eldőlésre érleltek ki.

Valószínű, hogy még a tavasz folyamán a konverzió jegyében fognak lefolyni az új választások.

(K)

Sanghaji körül elhallgattak az ágyuk

Az angolok felszólították a kínaiakat, hogy hagyjanak fel az ellenállással

Tanácskozásra ültek össze az érdekelt felek

Sanghaj, február 18.

A japán-kínai fronton váratlanul megfordult a helyzet.

Tegnap este az ágyuk mindkét oldalon hirtelen elhallgattak, úgy, hogy optimisztikus megítélés szerint azt lehetne mondani, hogy a japán-kínai háború véget ért. Csütörtökön már nem kezdődik meg az a nagy offenzíva, amely döntő leszámolást akart a sanghaji fronton.

A nagy lapoknak Sanghajban időző munkatársai beszámolnak ennek a hirtelen elcsendesedésnek kulisszatitkairól.

Eszerint az történt, hogy a sanghaji angol nagykövét bizalmasan felvilágosította a kínaiakat arról, hogy Sanghaj nem lesznek képesek megvédeni a japánokkal szemben és így sokkal okosabban teszik, ha a várost egyelőre kiüritik és átadják a japán csapatoknak.

Azután majd leülnek a zöld asztalhoz és megtárgyalhatják Sanghaj további sorsát.

A kínaiak hajlandók a békés meg egyezésre, le kell azonban szögezni, hogy Sanghajt még nem üritették ki, hanem előzetesen kívánnak tárgyalni a japánokkal. E célból Csei kínai tábornok még a csütörtöki nap folyamán találkozni fog Uyeta japán hadseregparancsnokkal.

Beavatottak szerint kevés remény van a megegyezésre és nem valószínű, hogy az angol követ diplomáciai beavatkozása ilyen meglepően könnyű konfliktusnak, amelyért hónapok óta

ölik egymást a japánok és kínaiak.

A japán kormány egyébként táviratilag utasította genfi delegációját, hogy közölje a Népszövetséggel, hogy hajlandó még egyszer résztvenni egy békéltető tanácskozáson.

PAINLEVE leznált francia miniszterelnök

holnapra meg lesz az új francia kormány

Páris, február hó 18.

Doumer köztársasági elnök csütörtökön délelőtt hosszas kihallgatáson fogadta Painleve volt miniszterelnököt. Painleve a köztársasági elnöktől való távozásakor kijelentette a rá várakozó újságíróknak, hogy megbízást kapott a kormányalakításra és még ma délután megkezdte a politikusokkal való tanácskozásokat kormányának összehozása érdekében.

Painleve koncentrációs kormány létrehozására kapott megbízást s így a bal és jobboldali pártokkal egyaránt keresi az érintkezést. Jelentésünk szerint nem lehetetlen, hogy a designált miniszterelnök akciója már csütörtökön este sikerüljön. Így tehát meglesz az új francia kormány.

Csak egy arckép

Németország sorsa az új elnökválasztással kapcsolatban döntő fordulóhoz jutott. A mérsékelt irányú polgári pártok és a szocdemek Hindenburg mögé sorakozva veszik fel a harcot Hitlerék és a kommunisták ellen. Most egész Németországban kiragasztották ezt az arcképet. Semmi szöveg nincs hozzá. Csak ez az arckép néz a falakról a járókelőkre. Hindenburg, a sokszorosan győztes hadvezér, a tábornok, a mérsékelt irányok szímszínévé jelentékenyenedett.

Az új uttörvény újabb szörnyű részletei

Bukarest, február 18.

A parlament előtt fekvő új uttörvény-tervezetből egyre súlyosabb részletek derülnek ki.

Eszerint az eddig fizetett ut-pótadón kívül a jövőben minden falusi fogat után még 200 lej fog kellenni fizetni évente, ezenkívül minden falusi lakos még fejenként ötven lej tartozik utadójáért befizetésére.

Végül kötelezi az új uttörvény a falusiakat, hogy minden évben öt napot ingyen dolgozzanak az államnak, az utak javításán. Ez a törvény, ha életbe lép, a jobbágy-korszakot hozza vissza.

A nagy torlódás és a nyugdíjak

Bukarest, február 18.

A pénzügyminisztérium hivatalosan közli az összes pénzügyigazgatóságokkal, hogy a nyugdíjak és tisztviselői fizetések folyósítására újabb bonokat február 25-ig nem bocsát ki. A már kiadott bonokat a pénzügyigazgatóságok a meghatározott időpontig értékesítsék, ha a megfelelő pénzeszeg a rendelkezésükre áll.

A pénzügyminisztérium az újabb bonok kiadásának időleges beszüntetését a nagy torlódással indokolja.

A zsidók fosztogatják a keresztényeket a játékbárlangokban — mondja ifjabb Cuza ur

Bukarest, február 18.

A kamara tegnap délutáni ülésén az ifjabb Cuza kérte a kormányt, hogy vezessen be vizsgálatot a játékbárlangok ellen, ahol a zsidók kifosztják a keresztényeket.

Jorga válaszában kijelentette, hogy sokkal jobban tenné Cuza, ha a politikai klubokról beszélné, amelyekben a leghazárdóbb játék folyik és amelyek ellen a kormány meg is fogja indítani a vizsgálatot.

A 13 éves cselédleány szörnyű bosszúja

Brailából jelentik: Meg-

döböntő módon állt bosszút gazdáján egy Anica nevű tizenhároméves kis cselédleány, aki Brailában a Rahovei ut 231 sz. ház tulajdonosánál, Caramwill kereskedőnél szolgált. A kis cselédleány valami miatt megharagudott gazdájára és ezért tegnap este amikor azok moziban voltak, kirabolta a lakást, majd az épületet felgyújtotta. A lángok percek alatt elborították a szobákat, amelyeknek egyikében Caramwillék tizenegy hónapos csecsemője szénázott. A kis cselédleányt ma reggel a közeli Nedelescu községben fogták el, ahol rokonainál bujt meg.

A villany, mint karrierelőmozdító

Döntő fázisba jutott a kolozsvári villanyháború

A kommercializálás ügyében lefolytatott vizsgálat alapján a kormány a napokban hozza meg a döntést

Kolozsvár, február 18.

Egyidejűleg a második számú villany-sztrájk megindulásával, döntő fázisba jutott a kolozsvári villamosmű kommercializálása ügyében megindult hivatalos vizsgálat is, amelyet az ipar- és kereskedelemügyi miniszter rendelt el. Az általa delegált két inspektor bejárta a területet, de a határozathozatal előtt a kormány szükségesnek látta, hogy kikérje dr. Tataru Coriolan erdélyi miniszter véleményét is. Tataru professzor viszont, aki Kolozsvár interimár bizottsági elnökségéből került a bársonyszékbe, szükségesnek találja, hogy a dolgot előbb megbeszélje utódjával, dr. Bornemisa Sebestyennel, az interimár bizottság jelenlegi elnökével, aki távirati hívásra el is utazott Bukarestbe.

Arról, hogy mik a kormány szándékai, még nem szivárgott ki semmi. Hir szerint a bejárta vizsgálati jelentés olyan konklúziókat tartalmaz, amelyek határozottan a kommercializálás ellen szólnak.

Kolozsváron még sem hiszik, hogy a kormány megsemmisítene vagy revízió alá vettene a kommercializálási szerződést, azt a szer-

ződést, amely éppen Vasilescu-Karpen, a jelenlegi iparügyi miniszter szakvéleményén alapszik. A közvélemény egyre inkább azt hiszi, hogy az egész vizsgálatnak legfeljebb egyetlen komoly következménye lehet: az, hogy dr. Bornemisa Sebestyént előléptetik valamivé, mint ahogy mindenki vitte eddig valamire, aki erős ellenzéki magatartást tanúsított a villamosmű kommercializálásával szemben. Hatiegann Gyula orvosprofesszor, a társaság elnöke, előbb képviselő, majd erdélyi miniszter lett, aki a helyét később átadta dr. Popp Valérnak, a villamosmű elleni akció legbuzgóbb vezérének. Azután úgy fordult a dolog, hogy Popp Valérból igazságügyminiszter lett és az erdélyi miniszter tárcáját Tataru professzor kapta meg, aki dr. Hatiegannak nem csak kollégája, de politikai barátja is, habár — legalább kezdő polgármesteri minőségben — erősen hangoztatta a kommercializálási szerződés revíziójának szükségességét. Mellette ugyanazt csinálta dr. Bornemisa, aki akkor még csak egyszerű tagja volt az interimár bizottságnak, de időközben az élére került. Ami végeredményben lehet azonban nagyon érdekes véletlen is.

Csiki vihar a Szakáli-ügy körül

Curentul szerint mit nem szabad egy román embernek

Sajtóperek lavinája borít egy felbontásra váró sirdombot

Csikszereda, február 18.

Napok óta sajtóperek foglalkoztatják a csikszeredai törvényszéket. E sajtóperek anyagát kizárólag a Szakáli-ügy szolgálja. Érthető is ez, ha arra gondolunk, hogy a Szakáli-ügyben a sajtótámadások javarésze a csikszeredai, volt ügyész és a még mindig hivatalában ülő vizsgálóbíró ellen irányultak.

A Sándory Mihály dr. ellen indított sajtóper tárgyalásáról már beszámoltunk. Csúpan az ítélettel maradtunk el, de ezzel egyelőre adós maradt a törvényszék is. A törvényszék bírái ugyanis nem tudtak közös megegyezésre jutni s így szükségessé vált egy harmadik bíró behívása is a tanácsba. Ez pedig az egész per újratárgyalását teszi szükségessé.

Szerdán újra csak Sándory ügyvéd ál-

lott a bíróság előtt. Ezuttal nem az ügyész, hanem Creanga vizsgálóbíró feljelentése nyomán került a vádlottak padjára azért, mert közölni merete azokat a nyilatkozatokat, amelyeket Carbureanu csendőrmester adott a sajtókról. Már a parlamentben is szó volt. E nyilatkozatok szerint Creanga vizsgálóbíró sajátkezűleg öklözte a szerencsétlen Szakálit a tragikus haláleset előtti napon. Súlyosan bizonyító erejűek voltak ezek a csendőri nyilatkozatok s talán éppen azért fájtak a vizsgálóbírónak.

A tárgyaláson Sándory elfogultság címen kifogást emel a törvényszék illetékessége ellen, a kifogást azonban a bíróság elutasítja. Erre a vádlót a bizonyítási eljárás elrendelését kéri. Az ügyész és a magánvádló nagyon ellenzik a bi-

zonyítást, ezuttal azonban a vádlott győz.

A bíróság elrendeli a bizonyítást és a tárgyalást március 16-ra halasztja el.

Közben azonban csak úgy röpdösnek a milliós a többszázézer lejes kártérítési igények. Ha ezeket a bíróság mind megítéli és az elítéltek mind ki is tudják fizetni, mindjárt megszorodik Csikban a pénz.

Van azonban ennek az ügynek egy nagyon friss, nagyon jellemző és nagyon érdekes fordulata is. A Curentul című bukaresti lap, amely eddig is vezetett a Szakáli-ügygel kapcsolatos felelőtlenkedés terén, legújában azt a szenzációt találja fel, hogy az egész Szakáli-botrány értelmi szerzője Dinu Stolojeanu vármegyei prefektus. Azelőtt még azt írta a Curentul, hogy a csikmegyei magyarpárt rendezte meg a Szakáli-ügyet, hogy kompromittálja vele a román igazságszolgáltatás néhány csikmegyei, kiválóságát. Most ugyanezt a vádat a prefektus ellen vonultatja fel. Sőt „bizonyít” is. Azt írja, hogy az emlékezetes csikkarcolási közbirtokossági botrányban a prefektus ráírt a vizsgálóbíróra, hogy siessen a vizsgálat befejezésével, mert tudomása szerint a letartóztatott emberek pusztán rosszhiszemű hajsza áldozatai. Ime, ez tette a román prefektus két letartóztatott székely ember érdekében!

Igaz, hogy igaza volt a prefektusnak, mert később a marosvásárhelyi tábla teljesen megszűntette a bűnügyi eljárást és három hónapi keserves kalvária után szabadlábra helyezte a meghurcolt embereket. Dehát szabad ilyesmit tennie egy román prefektusnak? — írja a Curentul.

Nem tudhatjuk, hogy Stolojeanu prefektus valóban felemelte-e a szavát két igaztalanul meghurcolt székely ember érdekében, vagy nem. A Curentul úgy tudja, hogy a kérdéses levél a törvényszék birtokában van. Bár úgy lenne, mert lehet, hogy Stolojeanu prefektus politikai karrierjét nem fogja elősegíteni ez a levél, ezzel szemben azonban ennek a román prefektusnak az igazságszerve vizsgálhatja a megtépett Csiknak azt a hitet, hogy van még, akad még a román hatóságok hivatalosai között is ember, a kinél az igazságszerve magasan áll minden nemzeti elfogultság fölött. Stolojeanuból talán nem lesz béliügyminiszter, viszont olyan ajándékot adott Csiknak, amit nem tud meghálálni neki soha a Curentul.

Két kinos dátum

Bukarest, február 18.

A pénzügyminisztérium körrendeletben értesítette az összes pénzügyigazgatóságokat, hogy ebben az évben az adókövető bizottságok február 20-án kezdik meg munkájukat.

Az ugynevezett „speciális” adókövető bizottságok, amelyeknek hatáskörébe többek között a „patenta fixa” megállapítása is tartozik, március 5-én fognak munkához.

HALLÓ, ITT RÁDIÓ B. L.

SPEAKER: Tomcsa Sándor

A manométer

Igy mikor hallottam, figyeltem és fájdalom: tapasztalom ezt a már nem is katasztrofális, hanem a megszokáson túl már mindjobban unalmasnak ömlő krízist, mindig igyekeztem felkutatni valami olyan tünetet, melyről egyszeri látásra, minden következtetés és kombinálás, hozzáadás és elvonás és a körülmények figyelembevétele nélkül, leolasható lenne a momentáni helyzet feszültsége, a talonba tett emberek sűrűsége, a bitárgban felhalmozódott energiák mennyisége.

Valami olyan manométer-félet gondolkodom, beágyazva, vagy rászerelve a társadalom gépezetére, melyre rápillantva, könnyen meggyőződhetnék a „nyomásról”.

Arról van szó tehát, hogy a jelek csalhatnak. A tünetek vagy sötétebbnek, vagy optimistikusabbnak mutatják a valóságot. A felületes szemlélő tévedhet, mert nincs mindenkinek kedve, hogy bepillantson a szönyegek mögé, hogy a házért úgysem adnak már százat sem, hogy a fuldokló kereskedőnek a „társ” az a bizonyos utolsó szalmaszál, hogy könnyebb egy argentinunak átbujni a tü fókán, mint egy kiló báránnyal — hitetbe kapni, hogy a textiles ösztönt undorodik a sörtől, de csak úgy tudja megkapni a vendéglős öngyűzőségénél heverő kintlévőségét, ha — leissza.

Nem volt tehát egy fixum: Bele kellett mélyedni a jelek értelmezésébe, analizálni kellett a tüneteket.

Mondom, nem volt valami efféle. Most azonban megtaláltam. Persze, csak a magam részére. Pontos és megbízható. Egy

pillantással át lehet fogni az egészet és maradéktalanul mutatja az általános helyzetet.

Ez a műszer, egy borbélyüzlet belvilágának sűrűségi foka. És azonnal megmagyarázom.

Három vagy négy éve járok ugyanabba a borbélyüzletbe. Évekkel ezelőtt alig történt meg, hogy azonnal hozzáülhettem volna a műtélhez. Mindig volt vendég. Vagy két éve, mind gyakrabban fordult elő, hogy nem láttam pacienseket az üzletben, de látszott a mesteren, hogy szinte még örül ezeknek a lucidum intervalumoknak, ezek alatt intézte el a privát dolgait. Borotválkozott. Számadásokat végezett. Letárazott. Elrohant az adóhivatalba. Légyfogót szerelt fel. A borotvát huzta le, egy szónál: tulajdonképp még mindig permanens munkában volt.

Aztán tavaly, igen, tavaly tavasszal történt, hogy egyszer amint lépek be az üzletbe, látom, hogy a mester egy kicsi falovat faricskál. Igen, a mester egy kicsi falovat dolgozott. Nem borotválta, éppen a nyakát faragta ki a lónak. Akkor még az emberek titkolóztak. Rejtgették az egyéni krízist, mint valami rossz tulajdonságot. A borbély zavarban volt. Rajtakaptam. A mester a fia nevénapjáról hebegett és szégyenkezve tiintette el a „tett” nyomait. Ez tavaly tavasszal történt.

Aztán nyáron a mester megtört. A bizonyítékok sulya alatt megtört és vallott. Hogy a menet bizony nem a régi. Az urak kezdenek kimaradozni. Hogy unatkozik. Hogy nagyon ráér és proponálta, hogy készítsünk közösen hajból orálánkokat. Esetleg a politikusok portréit rakjuk ki. És egyszer mikor mentem, az inas értesített, hogy a mester ur a strandon van.

Összel egy dugó-ház építéséhez fogott az én borbélyom, a karácsonyi vásárról fantáziált, egyben mind gyakrabban ta-

láltam az üzletben egy fiatalabb embert, akivel sakkozott.

Aztán a sakkparti átalakult kártyapartivá. Durákoztak. Tehették, már négyen voltak. Akik ráérték. Aztán ugye, egy borbélyüzlet mindig meleg, pamflok vannak, a székek kényelmesek, jól lehet szundikálni. Vendég már alig-alig zavarta meg az üzlet belvilágát. Olyan vendég, akinek az szabja meg a jellegét, hogy az inas megfordítja a szék bőrpárnáját.

Decemberben már néha heten is voltak az üzletben. Egyrészes sakkozott, másrészes kártyázott, kibámultak az ablakon, nézegették az újságokat. Mindent csináltak, éppen csak nem borotválkoztak.

A karácsonyi szezon alatt a létszám nagyot csökkent, én pedig megleptem magamat karácsonyra egy borotválással. Mivel azonban a sok vérpezteségtől nagyon elgyöngültem, e hónapban megint a régi üzletben kezdtem borotválkozni.

Mikor ujólag először mentem, alig tudtam belépni. Az üzlet teli volt. Nem is hitték, hogy borotválkozni akarok. Nekem is akartak osztani, vigasztalgatni, hogy majd lesz jobban is. Addig is ne törjem a fejemet, mit ért vele az a kereskedő, hogy magába lött, itt meleg van és retentő sokat lehet rohogni Filtz bácsin, mikor este árnyképeket mutat be a falon. És Szabónak van egy sorozat fényképfelvétel. Párisból... Az ipar minden szakmája fölösen volt képviselve. Aztalal mindjárt négy is volt... Istennem, nem érdemes erről hosszan disputálni: helyben vagyunk!

Ez az én manométerem.

Csak rá kell nézni. Pontos és megbízható.

És a manométer mind nagyobb tömeget és mind nagyobb feszültséget mutat. A falak nem fogják sokáig bírni. Egyszer az ajtó kivágódik és az embereket az erő kiröpi.

Hová?

Kétféle vihar kavarja a román belpolitikai életet

A Jorga-kormány válsága Titulescu nélkül is bekövetkezett volna

Legújabb jelentések a nagy kaoszból, amelynek csak egyes részleteit lehet még tisztán látni

Bukarest, február 18.

Minden jel arra mutat, hogy a Titulescu által provokált belpolitikai feszültség enyhülni fog. Ezuttal beigazolódnak feltevéseink, amit már az első pillanatban hangoztattunk: Titulescu kizárólag csak külpolitikai kérdésekben tárgyal és nem azért jött, hogy a belpolitika meglehetősen zűlést szénáját rendbehozza.

REVIZIONIZMUSVAL VÁDOLJÁK A FRANCIA HADÜGYMINISZTERT

Azt még ma sem lehet egész pontosan tudni, hogy a leszerelési konferencia mögött milyen események húzódtak meg. Annyi azonban biztos, hogy a külpolitika vezérei hosszú éjszakákra keresztül vitatkoztak Európa jelenlegi beosztásán és a békeszerződésekben lefektetett „status quo” fölött. És e körül a pont körül kell keresni azokat az „életfontosságú” külpolitikai kérdéseket, amelyek Titulescut arra késztették, hogy váratlanul elhagyja Genfét.

A nemzetközi sajtó ma már egész nyíltan feszegeti a nagy kérdést. A párisi Republique egyik legutóbbi számában

közi Tardieu francia hadügyminiszter beszédét a leszerelési konferenciával kapcsolatban, amit a francia politikus Amerika népéhez intézett beszédében mondott el. Ez a beszéd először az angol sajtóban látott napvilágot s innen vették át a francia lapok is.

— Azt hangoztatták — mondotta Tardieu —, hogy Franciaország célja a neki kedvező jelenlegi „status quo” fenntartása lett volna. Nem igaz! Franciaország, amely a történelem folyamán számtalan ízben állott a kezdeményező élén, tisztában van azzal, hogy a világnak fejlődnie kell. A franciák azonban sokat szenvedtek és ezért azt kívánják, hogy a változások erőszak nélkül következzenek be. Franciaország politikája: a világ fejlődése békés eszközökkel.

A francia sajtóban teljes gőzerővel folyik a vita, amelybe a bukaresti lapok közül az Adeverul szól bele, amely megállapítja, hogy a Republique tévesen magyarázza Tardieu beszédét, mivel Franciaország a leszerelési konferencián határozottan a békeszerződés revíziója ellen foglalt állást.

Titulescu és a kormány helyzete

Amint az Adeverul még Titulescu érkezése után bejelentette, a francia sajtóban viharzó vitában kell keresni a külpolitikai események nagy kérdését. Valahol mozgatták a békeszerződések ügyét és Titulescu azért jött haza, hogy ebben a kérdésben tájékoztassa a királyt.

Most, miután az első napok izgalmai elmúltak és nyugodtabban lehet áttekinteni a belpolitikai élet kialakulását, megállapíthatjuk, hogy

a Jorga-kormány helyzetét nem Titulescu hazatérése, hanem a Titulescu váratlan bukaresti látogatása mögött meghúzódó külpolitikai fordulatok ingatták meg.

A pártok megkezdték a kormánybuktató akciót

A kamara törvényelőkészítő bizottsága tegnap este ülést tartott, amelyen váratlanul megjelent a betegnek hitt Argetoianu pénzügyminiszter is. Az erdélyi képviselők és szenátorok elutasító határozata után már eleve tudták, hogy a bizottság szintén el fogja utasítani Argetoianu legújabb módosító javaslatát, a „nemzeti adót”. Ez be is következett. Armand Călinescu, a nemzeti-parasztpárt nevében ismertette a konverziós javaslat előnyeit és hátrányait, majd kijelentette, hogy az Argetoianu-féle kényszerkölcsönt, amit az amúgyis agyonnyuzott adófizetők nem tudnak elviselni, helytelennek tartja.

Dinu Brătianu a liberálpárt nevében. Oteleseanu az averescanusok, Grigorevici pedig a szociáldemokratapárt nevében utasította vissza a javaslatot. Jellemző, hogy a Lupu-féle parasztpárt, valamint a Garoflid-féle Agrárliga, amelyek tudvalevőleg szíves-lelélekkel támogatták a konverziós javaslatot, szintén kijelentették, hogy a kényszerkölcsön tervét nem fogadják el.

Hans Otto Roth, a németpárt nevében tiltakozott az ellen, hogy a lakosságra új adót vessenek ki. Az adófizetők annyit áldoztak, hogy többre már nem telik. A Manolescu-féle alakulat szintén a javaslat ellen vonult fel. Az egységes fellépést tehát azt igazolja, hogy az áldozati adóra vonatkozó javaslat a kamara első fórumán elbukott.

Az Adeverul Argetoianu javaslatával kapcsolatban úgy értesül, hogy az áldozati adó ötlete nem annyira a pénzügyminiszteré, mint inkább a Nemzeti Bank igazgatóságáé volt. A Nemzeti Bank még ennél is drasztikusabb megoldást ajánlott, amit Argetoianunak sikerült leszelidítenie. A Nemzeti Bankot pedig a hitellel megvédésének a szempontjai vezérelték az új megoldási lehetőség fölvetésében.

A viharos bizottsági ülés után Argeto-

Romániának az adott körülmények között olyan kormányra van szüksége, amely a külföld előtt lehetőleg maradék nélkül képviselhesse az egész megnagyobbított Romániát. A konverzió kérdése lényegében másodrendű dologgá vált s mindössze annyi szerepe van ma már, hogy alkalom lehet és a belföld előtt egészen frappáns indok a Jorga-kormány eltávolítására. Ennek ellenére azonban az sem lehetetlen, hogy éppen ez a föltétlenül szükséges konverzió tartja kormányon Jorgát, addig, amíg törvény lesz belőle s a helyzet is kialakul a nemzeti kormány életrehívásának megkönnyítésére.

ianu a királyi palotához hajtattott és kihallgatáson jelentkezett az uralkodónál. A pénzügyminiszter beszámolt a királynak az ülés lefolyásáról és annak a véleményének adott kifejezést, hogy a parlamenttel, ha nem harcok árán is, de sikerül megszavaztatni a törvényjavaslatot.

TITULESCU TOVABBI TÁRGYALÁSAI

Titulescu tegnap kihallgatáson fogadta Virgil Potarca volt nemzeti-parasztpárti államtitkár. Déli 12 órakor Juniánnal tárgyalt, majd Maniu Gyula társaságában Lugojanunál ebédelt.

Az ebéd után négyig tartott. Ekkor Auboin francia pénzügyi szakértővel tárgyalt Titulescu, később a külügyminisztérium főtitkárával, Ariannal, majd a külügyminisztérium egyik ügyvédjével, Ottulescuval.

Este megint csak Popovicinál volt Titulescu vacsorán. De ott voltak Maniu Gyula, Auboin, Puaux francia követ, Mironescu és Lugojanu is.

Erősen feltűnő, hogy Titulescu ideje japorészt a nemzeti-parasztpárti politikusokkal töltötte.

Emiatt a liberálisok neheztelnek is, bár csütörtökön délen viszont Dinu Brătianu volt abban a szerencsés helyzetben, hogy vendégül tisztelhetette Titulescut.

UJABB FORDULAT...

A bukaresti lapok véleménye szerint a krízis tulajdonképpen szerdán délután volt, amikor

Maniu ismételtén leszögezte, hogy csak pártközi koncentrációról lehet szó, mert ez jelenti az alkotmányosság útjára való visszatérést.

Ez azt is jelenti, hogy Maniu nem hajlandó elfogadni Argetoianu elnökségét még arra az időre sem, amíg megszavaznak a konverziós törvényt és kiírják az betartásával

új választásokat. Erre az ideiglenes szerepre állítólag Mironescut kombinálják, mert Maniu véleménye szerint így állana vissza a régi helyzet, Mironescu aztán lefolytatja a választásokat, amelyek uymán létrejöhet a pártközi koncentráció, illetve a nemzeti kormány.

Argetoianu szerdán kétszer volt a királlyal. Először a bizottsági ülés előtt, azután a bizottsági ülés után, amikor jelentést tett, hogy a pártok nem fogadják el a nemzeti adó tervét.

A király a jelentésre állítólag ezzel válaszolt:

— És mit gondolsz Ön, a történetek után lehet más megoldás, mint a lemondás?

Argetoianu erre két napi haladékot kért. Szombatig megkísérli megpuhítani a pártokat. Ha ez nem sikerül, úgy lemond.

Ez állítólagos párbeszéddel elintéztében az események inkább azt látszanak igazolni, hogy Argetoianunak föltétlenül felhatalmazása van a konverzió megszavaztatására. Erre vall a bizottság előtt tett kijelentése is, amely szerint a konverziót ő megszavaztatja, pénzgondokkal aztán a következő kormány törje a fejét. Jorga még ennél is tovább megy. Kijelentette, hogy amennyiben a jelenlegi kormány időt kap a konverzió megszavaztatására, úgy időt kap a törvény alkalmazására is. Tévednek, akik azt hi-

HOGYAN ÓVAKODJUNK A GYOMORSAVTULTENGÉSTŐL?

A savtultengés súlyos bélzavarokat okozhat; nagyon fontos tehát, hogy a belekbe jutott táplálék mindig azonos foku savtartalommal érintkezzen, különben a belek gyulladásba jönnek. Ha gyomorfájdalmak a savtultengés következménye, ami legtöbb esetben a gyomorbajok fő oka — úgy szedjen egy fél kávéskanálnyi Magnesia Bisurátát egy kevés vízben feloldva. A Magnesia Bisurata azonnal semlegesíti a fölös savat, csökkenti a gyomorfalak gyulladását és így a gyomor rendes és fájdalommentes működését biztosítja, megkíméli a beleket, ami a gyomor elsőrendű feladata. A Magnesia Bisurata minden gyógyszerárban kapható. Egy kis üveg ára 75 lej.

szik, hogy olyan hamar elhagyja a helyét.

Duca és Brătianu Dinu viszont azt jelezte, hogy Argetoianu nem kapott pénzt, amint ezt maga is beismerte, a külföldön a konverzió finanszírozására. Ők kaptak volna, ha történetesen ők vannak a kormányon s most nem kellenek a nemzeti adó eszközeihez nyulni.

Mindez természetesen pártpolitikai pletykálkodás, aminek a jelen körülmények között nem sok jelentősége van. Jelentősége annak van, hogy a király csütörtökön reggel váratlanul Scrobisteaba utazott „vadászatra”. Egyelőre nem tudják még a lapok, hogy erre a kétségtelenül nagyon súlyos jelentőségű „politikai” vadászatra kik kaptak meghívást. Vagy kik kapnak ezután. Az események szintere áttevődik Scrobisteaba, ahol valószínűleg sok minden tisztázódni fog, a mit eddig a bukaresti pártpolitikai zug és a pártpolitikai sajtó az elfojtott.

Súlyos fontosságúnak látszik az is, hogy Vajda volt belügyminiszter Titulescu ismételt meghívására csütörtökön reggel megjelent Bukarestben. Először Maniuval tárgyalt. Hírek szerint a délután folyamán találkozik majd Titulescuval.

Csendőrségi sortűz egy dunántúli községben,

ahol a vásárosok megakadályozták az adó miatt lefoglalt jószágok elárverezését

Két vásáros szörnyethalt, hárman súlyosan megsebesültek

Budapest, február 18.

Ma reggel rendkívül súlyos események játszódtak le a zalamegyei Pácsa községben. Vásár volt, amelyre a hatósági személyek lefoglalt jószágokat hozták ki eladásra. Amikor a tömeg az árverezőket meglátta, szidalmazni kezdte őket. Az árverező közegek látván az ellenséges hangulatot, elvezették a jószágokat. A felizgatott tömeg azonban az árverezőket nem engedték ki a vásártérrel, mire egyikük csendőrről kioldott. A kioldó el is jutott az őrsre, ahonnan egy szakasz fegyveres csendőr sietett a vásártérre.

A csendőrőrmester felszólította a tömeget, hogy oszadjon szét, a közel 1000 főnyi parasztság azonban nem engedelmeskedett, hanem körülvette a csendőröket és visszaszorította őket a faluba, az iskola épületéig.

A csendőrőrmester itt sortűzveté nyelt, aminek borzalmas eredménye lett. Két vásáros a helyszínen szörnyethalt, hárman pedig súlyosan megsebesültek. A falut belőlről sikoltások verték fel és csak a késő délutáni órákra sikerült palahogy helyreállítani a rendet.

A pácsai véres sortűz délen már szóba került a parlamentben, ahol Farkas Tibor, Zalamegye képviselője olvasta fel a kerületéből hozzáérkezett táviratot. A távirat felolvasásakor óriási lármát keltett. A baloldali padsorokból felugráltak a képviselők, banditáknak és bérenceknek nevezték a kormány tagjait.

A vihar lecsillapodásakor Keresztes-Fischer belügyminiszter ismertette az időközben beérkezett hivatalos jelentést és kijelentette, hogy a pácsai lázadás minden valószínűség szerint lelketlen bujtatók műve.

Megjelent az új lakbértörvény

A minisztériumok felmondják az összes magánbérleteket

Bukarest, február 18.

A február 10-én megjelent 34. számú Monitorul Oficial közli azt az egyszakaszos törvényt, amelynek értelmében a lakók április 23-ra, illetve május 1-re a törvényben megszabott formák között felbonthatják bármilyen hosszú időre kötött lakbérszerződéseiket.

Ezzel kapcsolatban a pénzügyminisztérium utasította az összes minisztériumokat, hogy a megszavazott törvény értelmében az összes törvényes formák betartásával

mondják föl mindazokat a szerződéseket, amelyek bármilyen közhatalóság részére irodahelyiségeket, hivatalokat, vagy hivatalos jellegű lakásokat biztosítanak.

A pénzügyminisztérium elhatározta, hogy maga kíván előljárni a lakbérleszállítások követelése terén s éppen ezért. — amint a kiszivárgott hírek mondják, — május egytől kezdődően az állam az eddigi lakbérnek legfeljebb ötven százalékát ajánlja fel, tekintet nélkül a már esetlegesen elért bérleszállításokra.

A nap

BUKIK VAGY NEM BUKIK?

E pillanatban, amikor e sorokat írom, a magas kormány még a helyén van. A helyzet azonban föltétlenül bizonytalan, minden perc változást hozhat s könnyen megeshetik, hogy mire a mondat végére érek, már el is dobhatom az egész cikket. Csak a számár rugdaja — mint Lafontaine meséje tanítja — a halott oroszlánt. Viszont az öntudatos újságíró, bármily számár legyen is egyébként, sosem a régi kormányt szidja, hanem az újat.

Éppen félórája annak, hogy összeült a minisztertanács, mely a beavatottak felvilágosításai szerint dönteni fog a kabinet nagy ügyéről. Lenni vagy nem lenni? — ez itt a kérdés, amint ezt már Hamlet is megmondotta. Jorga dán királyfi ugyan csak töpreng most magában, menjen-e, vagy maradjon, pengeti sirván.

Ambár az elfogulatlanság kedvéért le kell szögeznünk, hogy kormánykörökben erősen cáfolják az olyannyira aktuális bukás híreit s az egész válságkomédiát a saját légbőlkapott kohlmanjának tokin-tik. A Neamul Românesc például, a miniszterelnök házilapja, le is szögezi, hogy:

— Előbb teljesíteni fogjuk misszióinkat!

Ilyen csudálatos kormány ez. Programja nincs neki. De missziója van.

Vajjon mi lehet ez a misszió? Ha Jorga gondolkodik, akkor azt hisszük, hogy a sajtószabadság megfojtása. Ha Argetoianura, akkor viszont azt, hogy a hitelélet megnyomortítása.

Nem lehetne ezt a missziót az ellenzékkel inkább betölteni, mint a miniszteri bársonyszékekből?

A kormány tehát, hogy a szónál maradjunk, azt hiszteli, hogy nincs válság. Titulescu sem azért jött haza. Hanem külpolitikai okokból.

Ez is furcsa valami.

Más országban, ha valami baj mutatkozik, mindjárt sietnek megnyugtanni a közvéleményt, hogy ne tessék ijedezni, nincs veszélyben az ország külpolitikája, nem akarják elhagyni szövetségesei, nem bántják határait, marad minden a régi-ben. Csupán egy kis belpolitikai zavarról lehet szó. Legfeljebb távozik a kormány s jön helyette másik.

Nálunk viszont?

Ha a vizet felkavarja valami, azonnal világgá kürtölik, hogy kutyaszorítóba került a külpolitika, felmondják a szerződéseket, az a kutya Magyarország Erdélyre feni a fogát, az a disznó Oroszország Besszarábiára kacsintgat, ég a világ körülöttünk.

De a belpolitikában, hála Istennek, nincsen baj. A kormány szilárd, mint a Marmarosch-bank részvényei.

Itt minden mindegy, a fontos csupán az, hogy ki ül a zsirófazéknál.

A vége természetesen mégis csak, hogy a kabinet megbukik. S így Jorga is meg fog bukni.

Romélhetőleg azonban csak holnap s nem ma. Mert ha ma, akkor ez a cikk-cske, mint időszzerűtlen, a papirkosárba fog vándorolni. Már pedig sajnálnám a hiábavaló munkát. Ötven sort még a kormány élete sem ért meg nekem.

Hát még a halála...

PARDON!

ÉRTHETŐ, hogy Jorga lapja, a Neamul Românesc, ezt írja e hó 15-iki számában:

„A satjő a nemzeti adó híret dobja világba. Efféle adó a mai kormányzat idején elképzelhetetlen”.

Beszélgetés

Bukarestben a dinamit-feltatáló Nobel örökösével

Ahol először robbant a dinamit...

Bukarest, február 18.
Pontosan egy héttel ezelőtt egy magas öreg ur érkezett a fővárosba. A legelőkelőbb bukaresti hotelben szállt meg. Magával hozta titkárját is. A szállodában ügyet sem vetettek az egyszerű, majdnem szerény megjelenésű öreg urra, aki az alacsony és kissé pocakos titkárja kíséretében néha végigélt a hatalmas előcsarnok perzsaszőnyegén.

A szállodában csak akkor figyeltek fel egy pillanatra, amikor a királyi palota marsalli hivatalától levél érkezett az öreg részére.

A főportás megcsóválta a fejét és oda-szólt az egyik bojnak:

— Vidd fel ezt a levelet a háromszáz-hármasnak... de vigyázz, a levél a királyi palotából érkezett.

Aztán a főportás odaszólt a másodpor-tásnak:

— Vajjon ki lehet ez a Nobel, aki a 303-as szobában lakik, a palotából levele érkezett.

Másnap délután Nobel ur frakkba öltözött, a kövér titkár ott sürgött-forgott körülötte... a hotelszemélyzet ekkor már tudta, hogy az egyszerű szerény öreg ur a királyi palotába hajtatott és audiencián jelent meg a király előtt. A kormány hivatalos lapjában az audiencia

New-Yorkban durr... nekem füttyöl

Pekingben durr... nekem füttyöl

után egy háromsoros hír jelent meg körülbelül így:

Nobel Gusztáv, a Nobel-díj megalapítójának fia, Bukarestbe érkezett és ma királyi audiencián jelent meg...

Igy lepleződött le az előkelő szálloda 303-as számú vendégének inkognitója...

Vörös vámon elvesztettem — fehér réven megkerestem...

— Nobel urral lehet beszélni?

— 303-as szoba — mondja a portás —, de tessék sietni, mert Nobel ur már utazik... a titkárja éppen most menő autót.

A lift egy félperc alatt suhan fel az emeletre. A 303-as szoba ajtaja csak félig van becsukva, egy magas szikár öreg ur, a halántékán erősen ezüstösen csillogó hajjal, az egyik koffer felé hajlik.

Ijedten néz körül, mikor rányitjuk az ajtót. A felhántott koffer nézi és a félig nyitott ajtót.

— En... én csak azért jöttem Bukarestbe, hogy megismerjem ezt az országot — mondja és kinosan mosolyog és ebben a pillanatban szinte alig hinné róla az ember, hogy ez a szikár öreg ur, a régi-módi civilkel az orrán, egyike a mai Európa tíz leggazdagabb embereinek.

Az a mérhetetlen vagyon, amit Nobel Alfréd, a dinamit feltalálója találmányával szerzett, ma ennek az öreg urnak a kezében van. A háború előtt a Nobel-familia a petroleumparrá vetette magát, Nobel Gusztávot a háború előtt az orosz petroleumkirálynak nevezték. A kaukázusi petroleum-mezők mind a kezé-

ben voltak és amikor Oroszországban beállott a nagy változás és Nobel Gusztáv menekült, milliárdokra rugó vagyonát hagyott hátra. Egy fillér nélkül érkezett meg Londonba és egyik napról a másikra megint gazdag emberré lett.

Ha bárhol a világon egy dinamitpatron elpuffant — ez csak Gusztáv vagyonát növelte. Mert a dinamit szabadalma még ma is a Nobel-familia tulajdonában van. Mérhetetlen, szinte kiszámíthatatlan örökséget hagyott az örökösire a dinamit feltalálója és Nobel Gusztávnak ma csak annyi köze van apja találmányához, hogy a világ minden részéből érkező szabadalmi taxákat beinkasszálja. Londonban él és Oroszországból történt visszaérkezés után újra a petroleum-parra vetette magát. A svéd és német petroleumpart már évekkel ezelőtt megszerezte magának és egészen bizonyos, hogy a mostani bukaresti látogatása is a román petroleummal van összefüggésben.

AHOL ELŐSZÖR ROBBANT A DINAMIT...

— Megbocsát ugy-e, — mondja —, hogy az utazásom céljáról nem beszél-

10 UR DIÓHÉJBAN

A „The New-York Times Magazine” korunk tíz világhírű egyéniségének, akik az élet egészen különböző területein magaslanak ki, rövid jellemrajzát közli. Ime, ezeknek a jellemrajzoknak konklúziói:

A WALLESI HERCEG:

Az egyetlen ember, aki ért hozzá, hogy olyan legyen, mint mindenki. Ha valaki a népből azt szemléli, hogy milyen a herceg egyénisége, azonnal úgy éri, hogy nő ő maga is s akár mindjárt trónra szállhatna.

MUSSOLINI:

Gazdasági elméletei valóságokká lettek. A szicíliai maffiát megsemmisítette. Az olasz vonatokat most pontosan érkeznek.

STALIN:

A két eszme, a gazdasági és politikai, melyek eddig elválasztottak voltak, ma elválaszthatatlanul összeforrtak, mint a foncsor.

XI. PIUS PAPA:

Érett hozzá, hogy a középkorot a modernbe ültesse át. A modern tudomány, ahelyett, hogy harcolt volna ellene, felhasználta. Autón utazik, ténykepetet magát, megcsináltatta a Vatikán könyvtárának címjegyzékét és az aktuális problémákról enciklikákat bocsát ki.

FORD:

A civilizáció olyan a részére, mint egy automobil: sok alkatrészt kell együvé illeszteni, hogy megindulhasson.

GHANDI:

Minden ténykedése áldozatait tákrózi vissza. Kecsketejet iszik, mint egy étőa

hetek részletesen, legfeljebb annyit...

Az órájára néz:

— ... Öt perc időm van még... utazom... legfeljebb annyit, hogy a román petroleumnak még nagy szerepe lehet az európai piacon, csak egy dologról nem szabad önöknek elfelejkezniük, Franciaországban például nagyszerű petroleum-raffinériák vannak, viszont Franciaországban nincs nyers petroleuma, miért nem küldenek önök Franciaországba fel-dolgozatlan, nyers petroleumot, amit úgy hiszem, minden mennyiségben szívesen vennének... (Igaz, csakugyan, miért nem küldök?)

Még csak egy félperc telt el, de már megint előveszi az óráját.

— A dinamit feltalálójáról még talán egy-két szót? — tesszük fel az újabb kérdést.

Hosszasan maga elé néz:

— most voltam San-Remóban, ahol el van temetve... minden évben felkeresem a sírját... Páris mellett volt az első laboratóriuma, ahol a dinamitot feltalálta...

Ebben a pillanatban a titkár szélesen felnyitja a szoba ajtaját. Megütődve néz a főnökére. Egy félpercnyi csendes sutogás következik... És aztán Nobel ur kissé zavartan nyújt kezet.

— Sietni kell — mondja — lent vár az autó, különben lekéssük a vonatot...

f. a.

Párbaj a Hitelbank miatt

Budapest február 18.

A Ház tegnapi ülésén kinos konfliktus támadt Rubinek István és Andaházy-Kasnya Béla képviselők között. A konfliktust Rubineknek egy interpellációja idézte elő, amelyben a Magyar Általános Hitelbank szanalása felől kért felvilágosításokat. A képviselők provokálták egymást.

Beismerő vallomást tett a bécsi kofferes gyilkos

Bécs, február 18.

Beszámoltunk arról a borzalmas gyilkosságról, amelynek áldozata egy Hügel nevű asszony, akinek holttestét több darabra vágva találták meg. A rendőrség tegnap letartóztatta a tettest Laudenbach Ferenc tisztítóintézeti tulajdonos személyében, aki

beismerte, hogy Hügel asszonyt mozsártőrrel agyonverte, majd fűrészrel szeltele a fejét, amelyet a Dunába dobott.

Az áldozat lábait külön lefűrészelte és ezeket egy kofferben helyezte el, amelyet, mint ismeretes, a Ferenc József-pályaudvaron találtak meg. A törzs egy másik kofferből került elő egy másik pályaudvaron. A vizsgálat megállapította, hogy Laudenbach körülbelül három ezer shillinget vett el a szerencsétlen asszonytól.

A bűnygyben részes Laudenbach felesége is, akit szintén őrizetbe vettek.

gyát lebiró aszkéta. A szegények mellé állván, maga is lemond a kényelemről. Mikor vitatkozik, számuzi magától a nagyság minden látszatát.

LINDBERG:

Merész vállalkozó, aki kalandját a levegőben hajtott végre s máról-holnapra ideállt lett.

EINSTEIN:

Ugyanazt a bátorságot, ugyanazt az itéleti biztonságot, ugyanazt a szerénységet s az előkészületben való tökéletességet mutatta a szellemi életben, mint a nagy amerikai repülő a levegőben.

SHAW:

Telvé adottságokkal, hoi, ellenszentes se tegye magát. S hogy mégis oly nipszerű lett, ez mutatja nagy agának kivé-
letességét.

CHAPLIN:

A nevetés atyja. Iskolát teremtett. Tradíciót alkotott. Ma ő utána játszanak az összes komikusok. Az a humorban, ami Homeros volt a költészetben.

SZELLEMEK

Ezt a felkiáltást a kamarában hallottam dr. Luputól egy igen szenvedélyes vita során:

— Az hiszik, hat rám, hogy az öreg Cuza mindig együtt kiabál a fiatal Cuzával. Nekem imponál az Atya és a Fiu, de csak akkor, ha a Szent Lélek is mellettük van!

Az utóbbi pedig, mint tudjuk, még szenteletlen formában is hiányzik Cuzaék együtteséből.

(m. i.)

KACKES SÜTEMÉNY KÉRJEN MINDENÜTT VEKNI GAGEL KENYÉR

Hírek

Kuncz Aladár

Egyik pesti lap irodalmi mellékletén jelentek az alábbi finom emléksorok.

Egy könyv. Ki írta, messze jár.
Az útja már:
Felhőkápu, Csillagsugár.

Öröklül egy könyvet hagyott,
S a lelke itt
E könyv lapjain fölragyog.

FARKAS IMRE

NOBILE OTTHAGYTA MUSSOLINIT

Nobile, az emlékeztető olasz északsarki expedíció vezetője, az orosz kormányval folytatott tárgyalások eredményes befejezése után, mint légihajó konstruktőr, négy évre leszerződött a Szovjethez.

Katonai bírósághoz kerül vissza Aradi Viktor. Bukarestből jelentik: A Semmitőszék ma foglalkozott azzal a vitás kérdéssel, hogy vajon a kémkedési perben szereplő Aradi Viktor és Herbert Silber vádlottak ügye polgári, vagy katonai bíróság elé tartozik-e. A Semmitőszék úgy döntött, hogy Aradi és társa a katonai bíróság előtt kell hogy feleljenek tetteikért, és így mindketten visszakérülnek a hadbíróság elé.

Sikkasztók az aradi törvényszék előtt. Aradi tudósítónk jelenti: A kolozsvári Renner-féle börtön igazgatósága régebben feljelentést tett aradi főbűnözők ellen, Grieshaber Imre ellen, akit azzal vádolt, hogy 600.000 lej sikkasztott. Az aradi törvényszék ma délelőtti tárgyalásán a bíróság megállapította Grieshaber bűnösségét és sikkasztás miatt 1 évi szabadságvesztésre ítélte. Ugyancsak ma délelőtti állt a bíróság elé Römer Géza, a Podgoria szesz és likörgyár utazója, akit 39.000 lej sikkasztásával vádoltak. Römer azzal védekezett, hogy hónapok óta nem kapott fizetést és az összeget jutalékban számolta el magának. Állításait azonban nem tudta igazolni. A bíróság Römer 1 hónapi fogságra ítélte.

Rehabilitálták a temesmegyei Ipartestület vezetőségét. Temesvári tudósítónk jelenti: Nemrégiben beszámoltunk, hogy a temesvári Ipartestület ellen néhány igazga iparos vádat emelt pénzkézelési visszaélések és törvényellenes működés címén. A feljelentés alapján az iparügyi minisztérium Alexandrescu mérnököt küldte ki a vizsgálat lefolytatására. Alexandrescu mérnök 1924-ig visszamenőleg átvizsgálta az Ipartestület összes könyveit és megállapította, hogy a feljelentésben leszögezett vádak közül egyre sem lehet bizonyítékot találni. Így aztán az okvetetlenkedő és fegyelemtől idegenkedő temesvári iparosok akciója kisebbségellenes hajszává zsugorodott össze.

Ujabb „igéret” a Grivita-uti gyilkosok kézrekerítésére. Bukarestből jelentik: Olimpianu vizsgálóbíró, a Grivita-uti rejtélyes gyilkosság nyomozóvezetője, ma bejelentette az újságíróknak, hogy újabb adatok birtokába jutott, amelyek alapján igéri, hogy huszonegyhárom belül elfogja a hetek óta hiába keregetett Grivita-uti gyilkosokat. Az újabb nyomozás eredménye elé várkozással tekint a főváros lakossága.

A PRAHOBAR cég brassói fiókja

FORD MOTOR COMP.

kerületi képviselője tudatja az autótulajdonosokkal, hogy az eredeti

Pótalkatrészek 50%-kal olcsóbbak lettek!

Wellmann tanár ur nem birta tovább a nyugdíjas-nyomort

Egy 75 éves öreg tanár megrázó bucsulevele

Temesvár, február 18.

A nyugdíjasnyomort temesvári frontvonalán új áldozatot követelt a nyugdíjárandságok csökkentése. A nyugdíjredukció legújabb áldozata Wellmann Rezső 75 éves nyugalmazott tanár, aki évek óta teljes visszavonultságban élt Tirol-utcai lakásán. Az agastyán, aki könyvei között töltötte minden idejét, az éjszaka megmérgezte magát. Reggelre eszméletlen állapotban találták meg. A mentők kórházba szállították.

Wellmann tanár hátrahagyott levelében azt írta, hogy azért határozta el magát öngyilkosságra, mert leszállított nyugdíjával már a legszűkösebb n sem tudott megélni.

Állapota teljesen reménytelen.

Itt említjük meg, hogy a temestorontálmegyei tanítók egyesülete a Tanítók Házában Ramneantu Patrik nyugalmazott tanító elnökele alatt ülést tartott. A temesmegyei tanítók ezen a gyűlésen elkeseredetten szögeztek le, hogy

sokan még a múlt év júniusa óta nem kaptak egy fillér fizetést sem, de október óta egyikük sem látta a fizetését.

Szenvedélyes kifakadások után azt a határozatot hozták, hogy a közoktatásügyi és a pénzügyminisztériumnál memorandummal sürgetik meg elmaradt fizetésük kiutalását.

Nappal rendesen dolgozott, éjjel betörőbanda vezére volt egy nagybányai kereskedő

Szatmár, február 18.

A dési pósthivatalban nemrég ismeretlen betörők jártak, akik teljesen kifosztották a helyiséget. Nemsokára egy zilahi s egy nagysomkúti dohánytözsde fosztottak ki hasonló módon. A rendőrség, amely azonnal nyomozást vezetett be, megállapította, hogy mind a három betörés azonos kezek munkája s hogy egy jólszervezett betörőbandával állanak szemben.

A nyomozás szálai Nagybányára vezettek, ahol Kovács Károly fűszerkereskedő személynében rövideen sikerült a banda főnökét is elfogni. A kétélű kereskedő, aki jelenleg a nagybányai Weisz Mór cégnél van alkalma-

zásban, kihallgatása alkalmával bevallotta bűnösségét s elmondotta, hogy a betöréseket Szőke József notárius betörő és Mester József mészáros társaságában követte el.

Cinkosai szintén beismerték, hogy a dési, nagysomkúti és zilahi betörésekben Kovácsnak segédkezett nyújtottak.

Nagybányán, ahol a letartóztatott fűszerkereskedő, aki egy ideig, mint a Dácia szövetkezet üzletvezetője működött, meglehetősen ismereték, a letartóztatás híre óriási feltűnést keltett.

A leleplezett betörőbanda tagjait rövidesen a satmári ügyészségre kísérik.

A kisebbségi szövetkezeteknek is joguk van a huszonöt százalékos adókedvezményhez

A temesvári tábla elvi jelentőségű döntése

Temesvár, február 18.

A temesvári ítélőtábla mellett működő közigazgatási bíróság ma délelőtti rendkívül nagyfontosságú elvi jelentőségű döntést hozott a fogyasztási szövetkezetek adókedvezményének megállapítása ügyében.

Az adótörvények szerint ugyanis a fogyasztási és termelőszövetkezeteket 25 százalékos adókedvezmény illeti meg, de ezt idáig csak a román szövetkezetek élvezhették, mert az adóhivatalok és pénzügyigazgatóságok a kisebbségi szövetkezeteknek ezt a kedvezményt sohasem adták meg.

Ezt a sértő és sok anyagi kárt okozó megkülönböztetést nemrég megelégtelte néhány temesmegyei kisebbségi szövetkezet és a temesvári ítélőtáblához, mint közigazgatási bírósághoz fordult, kérve

annak elvi tisztázását, hogy kisebbségi szövetkezeteket megillet-e a törvényben biztosított kedvezmény.

Az ítélőtábla közigazgatási bírósága esztörtökön délelőtti Lahovari Gergely táblabíró elnökele alatt foglalkozott a szövetkezetek keresetével és döntésében kimondotta, hogy

a kisebbségi szövetkezeteket a 25 százalékos adókedvezmény éppen olyan mértékben illeti meg, mint a románoké.

A temesvári ítélőtábla elvi jelentőségű döntése bizonyára nagy meglepetést vált ki az erdélyi és bánági magyar és más kisebbségi szövetkezetek sorában, mert eddig minden törekvésük h ábavaló volt arra, hogy törvényadta jogukat az adóhivatalok tiszteletben is tartsák.

dett, elrendelte elmebeli állapotának megvizsgálását.

ELŐFIZETŐINK kísérjék figyelemmel a címükükön feltüntetett leírást! A lap az a tartalommal rendelkezők érdekeit gondolkodni idejében a lejárt előfizetési megújításról s ha akár postán, akár megbízottunk útján megújították az előfizetést, figyeljék meg, hogy 8 napon belül az új leírást szerepel-e a címükön.

Dicsőszentmártonban is letartóztattak fogatosítottak a „Dölgözök Naptára” miatt. Tudósítónk jelenti: Szerdán délelőtti a dicsőszentmártoni rendőrség a kolozsvári sziguranca megkeresésére több letartóztatást eszközölt a Nitrogénvárbán. A kolozsvári utasítás szerint Parajdi István az elkobzott „dölgözök Naptára”-ból nagyobb mennyiséget kapott és helyezte el a nitrogénvári munkások között. Parajdit azonnal letartóztatták és a lakásán házkutatást tartottak, majd az ő vallomása nyomán őrizetbe vették Molnár Károly lakost, Molnár Albert és Molnár Gyula soffőröket, valamint Csiky János és Dorsky János lakatosokat, akik valamennyien vásárolták a betiltott naptárból. A letartóztatottakat a dicsőszentmártoni nyomozás befejezése után Kolozsvárra kísérik a szigurancahoz.

Nagy utazási kedvezmények Budapestre. Az OMGE által március 17-21 napian Budapesten rendezendő mezőgazdasági kiállítás alkalmával úgy a MÁV, mint a CFR nagy kedvezményeket nyújtanak a március 10-25-ig Budapestre utazók részére. A kedvezmények

igénybevételét jogosító igazolványok beszerzhetők az EGE-nél (Kolozsvár, Attila-utca 10) és az összes menetjegyi-irodánál. Az igazolvány jelentős vizum kedvezményre is jogosít.

Uferini bucsuelőadásai még csak 4 napig az Astra Mozgó minden előadásán, Estéről-estére zsufolt házak és lelkes közönség ünnepli Uferinit és társulatát az Astra-Mozgóban. A kiváló együttes ma utoljára játszik Max Pallenberg filmje, a „Sikkasztók” előtt, holnap, péntektől kezdve az Astra agilis és áldozatkész igazgatósága még pazarabb figyelmességgel kedveskedik közönségének és pedig 3 nagy attrakcióval egy műsorban, mozi árakkal. Uferiniék egy olyan káprázatos műsort építettek fel bucsuzásul, melyet Brassó pbikuma még sohase láthatott és amely az egész világot bámulathat ejtette. Műsoruk fő vpontja az lesz, hogy egy élő lovat, lovasával együtt a nyitott szinpadon eltűntetnek. Második nagy szám, Arso Gatti humoros, arnyképei. Mindezeket felül bemutatják a szezon legsikerültebb filmjét, a „Táncos huszárok” című énekes és táncos filmoperettet, főszerepben Verebes Ernő, Grete Theimer, Oscar Karlweiss. Soha még nem volt példa rá, hogy valamely mozi 3 szágert hozzon egy műsorban és így előreláthatólag zsufolt házak fogják bucsuztatni Uferinit és kiváló együttesét.

Szenzációs német javaslat a leszerelési konferencián

Genf, február 18.

A leszerelési konferencián a német delegáció előterjesztette Németország leszerelési javaslatát, amelynek lényege az, hogy leszerelést csak egyenlő léfegyverzéses lehet elképzelni. Gyakorlatilag ajánlja az általános védkötelezettség megszűnését, a csendőrség és rendőrség katonai alakulatainak feloszlását, az aknavetők és tankok használatának tiltását és a határerődök építésének azonnali beszüntetését.

„TANANYAGAT JÓL NÉZZE AT, NE-HOGY VALLÁSÓRÁN IRRENDENTIZMUST TANÍTSON.” A hunyadmezei Rákósd-község református lelkésze a napokban felszólítást kapott a tanfelügyelőségtől, amely figyelmébe ajánlja, hogy a hittanórákat kizárólag az állami elemi iskola épületében tartsa, tananyagát pedig jól nézze át, nehogy vallás ürügye alatt irrendentizmust csempészen be a tanulóknak lelkébe. Ezt az épületet és a mélyen fenyegető mormogásu atyai tanácsot a tanfelügyelőség anélkül adja, hogy erre egyébként bármilyen indok volna. Bizonyára a rákósd református lelkész is valamelyik „jóakarója” ajánlotta felettes hatósága kegyeibe. A tanfelügyelőségnek azonban, amely komoly, kulturális testület, illele előbb utánajárni az ilyen besugásoknak és csak azután kedveskedni hasonló felszólítással. Mert ha kicsit utána járni volna a dolognak, meggyőződhetne volna, hogy a rákósd református lelkész soha másutt, mint az állami iskola épületében vallásórát nem tartott és azon semmi egyebet, mint ami a vallás tananyagához tartozik, nem adott elő. Mindenképpen furesán néz ki a pedagógiában az ilyen kasszárnyailt napiparancs.

A brassói rádióamatőrök figyelmébe. Az illetékes postai hatóság felülvizsgálja a rádióengedélyeket és azokkal szemben, akiknek engedélyre nincsen rendben a törvényes szankciókat alkalmazza. Igyekezzenek ezért a rádióamatőrök engedély-ügyeiket rendezni, nehogy kellemetlenülségeik származzanak a mulasztásból.

LEGALABB 10.000 ASSZONY használja és dicséri naponta Biri néni szakácskönyvét, mert többszáz kitűnő konyha receptje alapján, mindenki könnyen vezetheti a legigényesebb háztartást is: levesek, sülték, előétel és tézák, befőttek és savanyúságok készítésére egyaránt szolgál kitűnő receptekkel. De nem hiányzik belőle a halak, fagylatok sem, amint hogy megtaláljuk benne azt is, mik a teendők a disznóölés körül, hogyan kell zöldséget aszalni, szappant főzni, kenyeret sütni, kávét főzni, veteményeket, káposztát télire eltenni, zsírt olvasztani és - puliszkát főzni. Egyszóval: felőleli a háztartás konyhai részének minden ágát, receptjei világosak, egyszerűek, mindenki számára érthetőek. A vaskos kötet ára tartós, kemény kötésben 130 lej.

Ma, csütörtökön utoljára
„Ember, aki ölt”
német beszélőfilm
CON 377 VEIDT-al.
HOLNAP PÉNTEKTŐL
Szenzáció Premier
„A ko'dusdiák”
(DER BETTELSTUDENT)
német nagyoperett
Hans H. Böhm és Jarmilla
Novotná operatőrökkel

— A BRASSÓI KONVERZIÓS MEMORANDUMOT ILLETÉKES HELYEKRE JUTTATTA. Az Erdélyi Kiskereskedők Szövetsége és a Szász Kereskedelmi Grémiumok Szövetsége által fogalmazott, a mezőgazdasági adósságok konvertálásáról szóló emlékiratot, átnyújtották Argetoianu pénzügyminiszternek. Egy-egy példányt juttattak a parlamentnek, az Iparkamarák Szövetségének, azonkívül a konverziós törvényt előkészítő bizottságnak is.

— Üngyilkossági kísérlet a vasúti vőroteremben. A brassói rendőrség állomási kirendeltsége a III. osztályos vasúti vőroteremben egy eszméletlen állapotban heverő nőre bukkant. Irataiból megállapították, hogy Vizi Julianna 18 éves csikszenttamási lánnyal azonos, aki néhány órával azelőtt megmérgezte magát. A mentők a Márcescu kórházba szállították az eszméletlen leányt, akit első sebélyben részesítettek.

— A GONDZÓ FÜTTY. A fütyty egyre nagyobb szerepet kezd játszani az amerikai közvélemény megnyitólásaiban. Csak nemrég emlékeztünk meg arról a mérges harcra, amelyet egy egyetemi tanár azzal a viágázatlan nyilatkozatával indított el, hogy aki fütyül, nem lehet intelligens ember. A tanárnak most bizonyos szempontból ellenlábasa akadt Reisner new-yorki lelkész személyében, aki azt állítja, hogy nem az ének, hanem egyedül a fütyülés ad lelki vigaszt. Szerinte nincs gondja annak, aki fütyül. Eből kiindulva, a lelkész a hiedelmét az egyházi énekeket most már csak elfütyülletti. Azok a metodista hívők, akik ezt a felszólítást követik, azt állítják, hogy a fütytyezővel való ájtatosság után nagy lelki nyugalmat éreznek.

— Csempészdohány és „ezerédes cukor”. Gyergyószentmiklóson. Tudósítónk jelenti: A gyergyószentmiklósi rendőrség tettenérte Alter János gyergyószentmiklósi lakost, amint csempészdohányt akart eladni egyik helybeli gazdának. A házkutatás során még négy kiló leveles dohányt foglaltak le a lakásban. Altert dohányostól együtt átadták a csikszeredai ügyészségnek. — Ugyanezen a napon még egy érdekes fogást csinált a gyergyószentmiklósi rendőrség. Az egyik rendőr arra lett figyelmes, hogy egy székegy asszony a piacon „ezerédes cukrot” ajánlgat hangosan a járókelőknek. A rendőr jelentésére a szolgálatban levő rendőrtiszt vallatásra fogta az asszonyt, hogy mi is az az „ezerédes cukor”. Rövidesen kiderült, hogy a néni ke zacherint árul, amiből a lakásban háromnegyed kilogrammnyi meg is találtak. Az asszony vallomása nyomán a rendőrség Horváth Jánosné és Alter Józsefet is előállította, miután náluk is talált zacherint.

Százezer lej ára hamis pénzt hozott forgalomba egy bihar-megyei pénzhamisító

Ezer lejes napirpénzeket és husz lejes ércpénzeket hamisítottak Bereitvószeplakon

Nagyvárad, február 18. Nagyarányu pénzhamisításnak jöttek nyomára a Nagyvárad közelében levő Bereitvószeplak községben, ahol Magyar Zsigmond parasztgazda hónapok óta hamisít ezerlejes bankjegyeket és huszlejes ércpénzeket. Magyar a fiával, ifj. Magyar Zsigmondal és annak feleségével gyártotta a hamis pénzt, amelyből több mint százezer lej értékűt hoztak

eddig forgalomba. A manipulációknak úgy jöttek nyomára, hogy feltűnt Magyar Zsigmond nagyfokú kötekezése. Az utóbbi időben házat, földet vásárolt.

Lakásán megtalálták a pénzhamisító gépet és az egyéb műszereket.

Magyart, fiával és menyével együtt, letartóztatták és beszállították a nagyvárad-i ügyészségre.

NEM IS OLYAN SZÉP...

Clausen kisasszony legújabb arcképe. Ő az, akit ez évre szépségkirálynőnek választottak.

Csukamájolaj a gyermekeknek kinszenvedés. A maláta por alaku Jemalt csemege. Egy doboz ára 77.— lej.

— Millenisták a marosvásárhelyi törvényszék előtt. Marosvásárhelyről jelentik: Ma foglalkozott a marosvásárhelyi törvényszék Simon Illés marosfalvi leány és négy társának ügyével, akik a vád szerint millenista propagandát folytattak. A vádlottak hosszas vitába elegyedtek a tárgyalás elnökeivel, aki végül, minthogy a vádat nem látta beigazoltnak, felmentette őket.

— A vonat alá esett a fékező. Nagyváradról jelentik: Az itteni pályaudvaron Pop Demeter harminchétféves fékező tolatás közben a vonat alá esett. A szerencsétlen ember koponyaalapi törést szenvedett és kórházba szállítása után rövid idővel meghalt.

— AZ ADÓHIVATAL, MINT TANU. Egy lengyel földirtokos adóvalomlásában tízezer zloty évi jövedelmet vallott be az adóhivatalnak. Az adóhivatal urai úgy okoskodtak, hogy aki a mai viszonyok közt ilyen nagy jövedelmet vall be, annak bizonyosan háromszor olyan nagy jövedelme van a valóságban, miért is nem éri károsodás, ha legalább huszezer zloty jövedelmet vesznek alapul az adó fizetésénél. A földirtokos dult-fult mérgében és fogta magát, feljelentette a bérőjét tízezer zloty elikkasztása miatt. Ugy okoskodott, hogy az adóhivatal bizonyára jobban tudja a dolgokat, mint ő és okmányokkal is alá fogja tudni támogatni állítását. A bíróság megidézte az adóhivatal főnökét tanunak, aki azonban persze nem bizonyíthatott semmit. A bérőlt fel kellett menteni a vád alól, a földirtokos pedig — rígalmazás miatt feljelentette az adóhivatalt.

— Agyvértóduulás, szívszorogás, nehézés, félelemérzés, idegesség, fejfájás, lehangoltság, álmatlanság a természetes „Ferenc József” keserivíz használata által igen sokszor megszüntethető. Tudományos megállapítások megerősítik, hogy a Ferenc József víz a makacs szék-szorulás mindenféle jelenségeinél a legjobb szolgálatot teszi. A Ferenc József keserivíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

FAISKOLÁS ÉS SZÖLLŐTÁNYTELEPEK
AMBROSI, FISCHER & CO.
AIUD, JUD. ALBA
ÁRJEGYZÉK DUTALAN.

Szállítunk a legjobb minőségben: Szöllőitványokat, amerikai alanyvesszőket, gyümölcs- és díszlákát, rózsákat, vadonokat stb.

— Halál az erdőben. Marosvásárhelyről jelentik: Halálos baleset áldozata lett Suci Simon felsőoroszi gazda, aki fát akart hazaszállítani az erdőből. Padöntés közben egy lezuhanó szálla koponyájára esett s nyombani halálát okozta.

— A kenyérbélyeg miatt. Marosvásárhelyről jelentik: A marosvásárhelyi törvényszékre csúrtörtök délelőtt, kenyérbélyegkihágás miatt egyszerre tizenöt péket idéztek be. A pékek, hol egyáltalán nem ragasztottak bélyeget a kenyerekre, hol pedig kevesebbet ragasztottak, mint kellett volna. A vádlottak kijelentették, hogy a kihágás nem céltatosan történt, csak a gyors munka során előforduló elnézésnek tudják be. A pékeket fejénként 500—1000 lej pénzbírsággal sújtották.

— Tettenért betörő. Marosvásárhelyről jelentik: Gyalui Pál marosvásárhelyi gyógyszerész szerda éjjel egy lakására besurranó betörőn ütött rajta, akit azonnal rendőrkéltre adott. A kihallgatás folyamán kiderült, hogy a betörő néhány nappal ezelőtt mint villanyszerelő megfordult a gyógyszerész lakásán s így jól ismerte a terepet.

★ DR. TOTIS BÉLA. Levelek a fiamhoz. Az ifjúság nemi problémái c. alatt írta meg a mai idők legszenzációsabb és legérdekesebb könyvét. Az orvos, az íróművész minden felkészültségével, lebilincselő módon tárja elénk az ifjúság nemi problémáinak legtitkosabb, legféltettebb kérdéseit. Szinte kínos őszinteséggel rántja le a leplet azokról a hazug nap-nap után előforduló problémákról, melyeket szeméremből, szerelemből és felelősségtől való iktórástól, vagy az előítélet elől való félelemből nem merünk egymásnak megmondani. Egy kegyetlen reflektor ez a könyv, mely minden sorával, minden szavával önmagunkba és másokba világít. Egy röntgen apparátus ez a könyv, mely átvilágít a testen, a lelken, az agyon, s mintha egy izgalmas filmet néznénk végig, úgy teszi lehetővé, hogy a legkülönbözőbb természetű egyéneket megismerjük. — Ára 85 lej, vidékre portóval 95 lej, utánvétellel 105 lej. — Megrendelhető a Brassói Lapok könyvosztályában. (be)

DECSEY ZOLTÁN:

127

A SIRÓ VÁROS

Ezen tehát tul volnánk. Talán csak nem újabb beszéd? Nem, nem, aki most emelkedik szólásra, az szakszervezeti ember, száraz, de legalább rövid utasításokat ad, hogy miként kell a szakszervezetet megalakítani, milyen előnyöket nyújt a szervezeti tagság hogy egyáltalán csak azok tudnak megélni a szovjet-államban, akik valamelyik szervezetnek tagjai, mert csak ezek kapnak élelmi-szerjegyeket, ruhajegyeket. A kívülállóknak még csontok sem jutnak.

Tehát gyorsan megalakítani a szervezetet, végrehajtani a választásokat.

Kik lehetnek a tagok? Gyors névsor-olvasás. Ők szerencsére bejutnak, mert hiszen a Vörös Újság munkatársai, a szovjet hírlapírói, de a másik két polgári lap szerkesztősege künnesöppen. Béla bácsi izzadva verekszik jogaiért, de hiába hangoztatja, hogy egész életét munkásérdekek védelmében töltötte, nincs kegyelem a számára, tagságát nem ismerik el.

— De hát mit csináljak, mit csináljak? — rimázkodik és tanácskérőleg néz szerteszét....

A szinigazgató adja meg a választ: — Irjál kollektív verseket. Ehhez bizonyára van tehetséged.

De Béla bácsit nem nyugtatták meg a kollektív költszet kilátásai, bár belül úgy érezte, hogy az elhangzottaknál jobb verseket tudna írni talán ő is, rimmel és ritmussal, ám a versírásnál realisabb üzletnek tartotta a lapkiadást és a főszerkesztőséget. Még percekig sópáncodott, de a forradalom kerekéi kéllehetetlenül dűbörögtek el felette. Már javában írták a szavazócédulákat és ő még mindig érdekeinek védelmére vesztegetett felesleges szavakat. A csokorkendős végre azzal vágta el szavainak árját, hogy a forradalmi törvényszékkel lenyegeztőzött. Miután ezt a forradalmi szervet Béla bácsi még nem ismerte,

óvatosságból egyszeriben leült és úgy elszüppedt a karosszékben, hogy izzadó fejbubja sem látszott ki.

A választás váratlan, de előre látható eredménnyel végződött. A Tábor ugyanis olyan nagy számban vonult ki, hogy minden egyéb irodalmi és művészeti irányt és törekvést majorizált. A szakszervezet elnöke így hát Danyi Béla lett, a daliás cigányprimás. Nem kis elfoglaltság volt a hangjában, amikor az elnöki asztalnál megköszönte a beléje helyezett bizalmat és általános megnyugvást keltett, amikor kijelentette, hogy művész-társai érdekében fog mindig dolgozni.

Amikor kifelé tödultak, a szinigazgató hátrarántotta a Bétát.

— No, Béla, eddig te muzsikáltál nekünk, most már mi fogunk muzsikálni neked.

— Jaj, csak azt ne, naccságos ur, mert igen fásl találna lenni.

Közben, amíg ők gyüleseztek, az ifjúsági munkások szakszervezete hősi rohammal bevette a szabadtérműves páholy épületét. Feltárlt a titokzatos kapu a szovjet-ökök Botondcsapásaira és szurkos inas-gyermekek, meg érettségi előtt álló diákok a vandálok kíváncsiságával túrták fel az árkanum helyiségeit. Bőrkötevényeket akasztottak magukra, szalagok kerültek a nyakukba, kesztvüket rántották kezükre és így felcíomázva foglalták el a szentély padsorait. A titokzatos koporsót azonban hiába kutatták.

És így tartott ez napokon át... Szervezkedés, gyülesezés... Majd elkövetkeztek a választások is. A helyi szovjetet kellett összeállítani. Minden dolgozónak volt aktív és passzív szavazati joga. Csak az örülteknek, papoknak és apácáknak örülteknek, papoknak és apácáknak nem. Ezeket egy csoportba sorozta és

kiközösítette a kebeléből a dolgozók társadalma.

De a nagy szervezkedés lázában komoly megnyugvást keltett a hír, amely pillanatok alatt végigszáldta a várost. Visszatért Bognár Miklós... Az októberi forradalom vezére, aki együtt élt, együtt küzdött már két évtizede a város egész lakosságával, ismeri annak minden élet-igényét. Ő lesz a szovjetkormány megbízottja s okos mérsékletével, komolysággal bizonyára meg tudja akadályozni, hogy itt a szélsőségek uralma kapjon lábra

— Az egyik reggel a piacon sétált. Ugyancsak gyér volt a piac. A falu megérezte az igazságot és rögtön ítéletet mondott a fehér pénz értékéről. Ezért nem adnak árut. Behozták a portékát a városba, de inkább az egészet vissza vitték, semhogy fehérpénzért elköttyavegyéljk.

Éktelen láрма és orditozás... Egy falusi asszony sivalkodik, szitkozódik. Polgári ruhás ember és egy vörös katona állanak vele szemben, a katona az asszony kezéből ki akarja tépni a gágoló libát, az asszony a viláért sem engedi a civil pedig forradalmi törvényszékkel fenyegetőzik. A jelenet annyira komikus, hogy Pista megáll és jóízű nevetéssel szemléli.

Most szemtől szembe látja a civil. Borotvált, férfi arc, fekete keretes pápaszem igyekszik tekintélyt kölcsönözni ennek az arenak és a kalapnélküli fején szabadon lógnak a szőke fürtök...

Semmi kétség... Ő az... Egyetemi társa, Zilahi...

Ez tehát a rettegett vádbiztos? Aki nek vérengző ítéletei elől ezer és ezer kilométert szaladtak a föld urai...

A forradalom vádbírája lett Zilahi. Különös karrier. Ez az ember, régi, nemesi család sarja, nagy tehetség és nagygyógó intelligencia. A professzorok mindig példának állították a fiatalág ele. Ők viszont strébernek tartották. És talán nem is ok nélkül. Mindig „pofakurzust” tartott, ott ült az első pad szélén, helyeslően bólintott a professzorok fejtegetéseire, a lehangosabbat nevette vicceiken, a legmélyebbeket köszönt és a leggyakrabban hangoztatta az alázatos szolgája méltóságos uramat. Sub auspiciis doktor, tacsókórában törvényszéki bíró. És most a szovjet vádbiztos. Persze, ez az a típus, amely minden uralmat egyforma buzgalommal szolgál ki. A stréber hatezer éves típus, amely mindig a felkelő nap irányába igazodik.

De akármilyen retentő nagy ur Zilahi, akármilyen hatalom van a kezében élet és halál felett, ezt a csatát a falusi asszonnyal szemben elvesztette. Nem kapja meg a libát fehérpénzért, ha mindjárt az egész véstörvényszékkel vonul ki a piacra. Mert a nőnek karó akad a kezé-ügyébe és végül a vádbiztos elvtárs helyesebbnek tartja, ha tekintélyének feláldozásával, hátrál. Az asszony diadalmasan szorongatja karjaiban a megmentett libát, de nem mulasztja el, hogy egy pár zokszót ne küldjön a meghátrált ellenség után.

A sarkon Bognár Miklóssal találkozik. A kormánybiztos megismeri őt és örvendezve kiált fel:

Telefon 145

Redoute Mozzó

BRASSÓ

Ma, csütörtökön, utoljára: MAURICE CHEVALIER

Páris gyermeke

című énekes táncoló operettje

Holnap PREMIER!

Havai éjszakák

a pámaerdők rengetege s a déli tenzer szépséges filmje WERNE FÜTTERER és Kais-Arova operatőreivel.

Ankét a konverzióról

Mit szól a nagyközönség Argetoianu rendkívüli jelentőségű javaslatához

Ez a kamatpolitika eredménye...

Már 5-6 évvel ezelőtt látható volt, hogy az uszorás kamatpolitika a kereskedelmet, ipart és birtokos osztályt teljesen tönkre fogja tenni. Annak, akinek volt valamije, az uszorakamat elvitte mindenét. Mi vitte el? Az a pénz vitte el, melyekért tulajdonosaik sohase hallott kamatokat szedtek. A siránkozás nem sokat ér. Tudjuk azt, hogy a forgalomban levő pénzmennyiség nem volt elegendő az ország pénzügyi szükségletének a lehozatalához ezért volt lehetséges a horribilis nagy kamat fenntartása. Infláció nálunk nem volt, s most nem időszerű. A konverzió így nem jó! Reménytelen hosszú idő, amely elodázza a megoldást s teljesen felborítja a hiteléletet. Gyökeres orvoslás kell! Mondják ki egy szakaszos törvényben, hogy az összes belföldi tartozások, melyek 1932 január 31 előtti keletkeztek (kivéve azokat, a melyek már a kényszerregyezségen átmentek) 33 százalékban fizetendőek viszsza egy bizonyos 2-3 éves kíméleti idő alatt.

A betevő tudni fogja, hogy kis pénze után, amely most még bankban van, a nélkül, hogy 30 évig várna, mennyit kap. Az adós fokozott szorgalommal fog dolgozni, hogy adósságát törlessze — s a hitelélet nyugodtan megindul.

Azt a pénzt, ami jelenleg harisnyákban és szalmazsákokban van nem szabad megbolygatni. Nagyon sok úgy sincs belőle s azt ami van, becsüljük meg, hogy nyílt, szinte szabad teret látva mint a járó tanuló akaró kis csecsemő magától meginduljon, illetve a mostani rettentő káros elrejtettségéből napfényre kerüljön.

Abraham Manó.

Argetoianu és a világ rendje

1. Mi lehet a célja a konverzióknak? — Az állam összletességének anyagi romlásának megelőzése.

2. Mi a burkolt célja a konverzióknak? — Választási kortesfogás.

Az első esetekben semmiféle formában sem tud megfelelni, a másodikban pedig kár is foglalkozni vele — a nagyközönség szempontjából.

Nézzük a történelem szemüvegén keresztül a konverziót. A jövőbelátást könnyen megszerezhetjük, ha a múltba pillantunk.

Helyszűke miatt ne részletezzük az emberiség történetét évszázadokon át, hanem vegyük csak Erdélyt 1914 óta.

A háború kitörésétől kezdve napról-napra nőtt az aranyeső: a gazdák, a iparosok, a kereskedők, a hadseregszállítók, stb. javára. Ez tartott 1929-ig.

Viszont 1914-től a fizetési tisztviselők egyre rosszabb helyzetbe kerültek. Ugyanakkor azok, akik vagyonukat pénzben őrítették. Nem hitték, de a valóságban vagyonuk értéke napról-napra zsugorodott össze, míg egy szép napon semmivé lett. A jobb napokat látott tisztviselők utcára kerültek.

Ezek voltak az elmúlt két évtized áldozatai.

Senki sem kiáltott fel, hogy világkrízis, földindulás van. Mert minden időnek meg voltak és meg lesznek a maguk áldozatai. Ezt tanúsítja az emberiség történelme. Így volt évezredek óta és így lesz még újabb évezredekben keresztül.

Tehát az aranyeső 1929-ben megállt, lehet, hogy egy öröktörvény — „fák az égig nem nőhetnek” — igazolására.

1929-től kezdve más rétegekből is szedi áldozatait a Nagy Élet: gazdák, iparosok, kereskedők, bankárokat sőt el.

És most sirunk, jajgatunk: itt a világkrízis, gazdasági krízis, stb. Elő egy parlamenti törvénnyel és változtassuk meg az emberiség életfolyamatát!

Egy gyenge, játékpapírsónak a zivataros tengeren. Ez a konverzió!

Tehát így nem lehet segíteni a bajon, amely egyre hatalmasabb és veszélyesebb lesz.

Hiába a kormány erőlködése — amennyiben nem kortesfogásnak készül az egész nagy hűhó — ha mindjárt kemény kéz vezet is azt, mert nagy és értékes lehet Argetoianu, — például egy képpel-előválasztáskor, de a világ rendjének megbontásánál semmivé tör.

És mégis lehetne utat találni a kibontakozásra:

Tessék — vezetni a vezéreknek becsületesen

és mindenki végezze kötelességét becsületesen.

Ha ezt az egy mondatot csak némiképpen is betartjuk és önző, személyi érdekeink elé helyezzük: vége lesz a világkrízisnek, a nyomornak, a munkanélküliségnek és a világ rendje is megváltozik, nem lesz többé szükség a „minden idők áldozataira.”

Hosszúfal.

Lázár Dezső

Csak azokat, akik valóban rászorultak...

Mióta ezen eszmét Argetoianu a köztudathoz dobta, máról-holnapra felborult a hitelélet. Nincs az a bank, vagy megrögzött pénzűzősér, aki a legszolidabb egyéneknek is hitelt adna. A bankok — kivált a kisebbek — részint a betétek kivétele miatt, részint a Banca Nationala folyószámla hitelének megvonása folytán egyre-másra bukhatnak. Az adósok nemcsak a tőkét, de a kamatot sem fizetik, sőt olyan fantaszták is vannak, akik az összes tartozása törlesztést várja. Az a kevés magánember akinek van pénze, otthon őrzi, nem meri kamatra sem kiadni. Teljesen megbénult a kereskedelem, ipar és a földművelés. Megbénult az élet. Ismerek földmíves kisgazdákat, akik tényleg rá vannak utalva az adósság egy részének a törlesztésére, mert enélkül senki a tőkét, sem a kamatot nem tudják fizetni, viszont mások, akik képesek volnának rá, még sem fizetnek, abban a hiedelemben, hogy az adósságot törölni fogják. Azért a 20 holdon aluli birtokosoknál is csak azokat kellene a megalkotandó törvény előnyeiben részesíteni, akiknek existenciájáért csak az adósság redukálásával menthető meg; akik a birtok sérelme nélkül kifizethetik, azokra a törlesztés nem, csak egy 10-30 éves 8 százalékos törlesztés volna alkalmazandó. Így kevesebb pénzintézet bukna meg a konverzió miatt. Ugyanezt látom célszerűnek a nagyobb birtokosoknál is.

Nyüved.

Osváth Kálmán ny. jegyző

Csökkentsék 50 százalékkal a monopol-cikkek árát

A törvény meghozására feltétlenül szükség van az alábbi formában és feltételek mellett:

1. A konverzió az ország minden polgárára kiterjesztendő, tekintet nélkül arra, hogy földmíves, kereskedő, iparos vagy tisztviselő.

2. Bármilyen természetű adósság és követelés 50 százaléka minden további nélkül töröltetik. Ennek indoklása az, hogy a hitelező nem kívánhatja, hogy a mai lezuhant árak mellett, annak idején kihelyezett 2 ökröt árából 6 ökröt vegyen.

3. A fennmaradó 50 százalékos adósságra 10 év haladék adatnék évi 6 százalékos kamattal fizetése mellett. Amennyiben bármilyen adós egy évig a kamattal fizetését elhanyagolja, joga van a hitelezőnek a törvényes formák betartásával, a törvényes végrehajtásokat és árveréseket eszközölni.

4. Az összes ipari, kereskedelmi, valamint monopol-cikkek eladási ára a törvény életbeléptetésétől azonnal 50 százalékkal lecsökkentendő.

5. Fentiek alapján az országra semmiféle különösebb teher nem hárul, következtében meg fog indulni a forgalom és visszatérünk a békebeli árakhoz és állapotokhoz.

6. A Banca Nationala kihelyezési kamata legfennebb 3 százalékos lehetne és a bankok legmagasabb kihelyezési kamata pedig 6-7 százalék minden költséggel együtt.

7. Így továbbra is fennállana a becsületes hitelélet, a kölcsönös megbecsülés és egyetértés, adós és hitelező között, valamint megindulna a rendes gazdasági vérkeringés.

Ilyen értelemben éljen a gazdasági kibontakozás, külön bejelentés, költség vagy közvetítők közbejöttével nélkül.

8. Ellenkező esetben parancsolóan következik az infláció. Más megoldás nincsen.

Mózes Tamás

A konverzió és a bankok

Nb. lapjuk folyó hó 15-iki számában „A nyugdíjas és a moratórium” cím alatt megjelent, Tóth László nyug. ref. lelkész aláírása cikkben foglaltakra nézve kérem nb. lapjuk legközelebbi számában az alábbi néhány megjegyzésemnek helyt adni:

Fölösleges bővebben fejtegetnem azt a világgazdasági krízist, amely kivétel nélkül az összes pénzintézetek múlt évi helyzetét és működését oly hátrányosan befolyásolta. Mindenki előtt ismeretesek azok a speciális belföldi okok is, amelyek következtében a romániai hitelszervek hatványozott mértékben voltak kénytelenek érezni és viselni a gazdasági és pénzügyi nehézségeket. Egy néhány szóban ki kell azonban térnem a pénzintézetek ama kategóriájának speciális helyzetére, amelyek aktíváit csaknem száz százalékban mezőgazdasági kihelyezések teszik ki, mint-hogy a fentjelzett cikkben említett dicsőszentmártoni Közgazdasági Bank is ebbe a kategóriába tartozik s minthogy eme intézeteket különösen a legutóbbi események és törvényes intézkedések, tul. az általános világgazdasági és tul. a speciálisan belföldi nehézségeken, oly helyzet elé állították, amelyek megoldása most már nem csak az érdekelt intézeteknek — melyek lehetőségeit e megoldás a dolog természete szerint meghaladja, — hanem a kormányzati tényezők számára is óriási probléma.

A Küüllő völgyében — mely a dicsőszentmártoni Közgazdasági Banknak is működési területe — már a múlt év nyarán érezhető volt a falusi lakosság között különösen a Kamatellenes Liga részéről indított féktelen és felelőtlen agitáció hatása, mely abban nyilvánult meg, hogy tartozásaikat még azok a földművesek is egyre ritkábban rendezték, a kiknek pedig adósságuk kisebb összegűre és a lényegesen leredukált kamatra való tekintettel a módjuk és lehetőségük a rendezésre meg volt.

Betétőzte a helyzetet az 1931. december 18-án törvényileg életbe léptetett, egyelőre 1932. február 15-ig szóló, most azonban március 15-ig meghosszabbított mezőgazdasági moratórium, melynek következtében a mezőgazdasági tartozások rendezése természetesen teljesen szünetel.

Ezek után csak annyit kívánok megjegyezni, hogy a dicsőszentmártoni Közgazdasági Bank kihelyezéseinek 91 százaléka mezőgazdasági jellegű. Kérdezem tehát: miből elégítetheti ki az ilyen kategóriába tartozó intézet a betétesek igényeit? Sőt: miből fedezheti el-sőrendű rezsiköltségeit, (adó, fizetések, posta, fűtés, világítás, stb.). Kérdezem továbbá: okolható-e az ilyen intézet a legkisebb mértékben is az adósai túlnyomó többségét képező kisgazdák mai helyzetéért, vagy fel lehet-e bűnül róni ezeknek a kis intézeteknek azt, hogy betétesek pénzét oly mezőgazdasági kihelyezések formájában gyümölcsösztették, mely fajtaú kihelyezésekkel a nagy intézetek — az ily kölcsönök akkori prima bonitása ellenére — egyáltalán nem foglalkoztak s hogy a rájuk bízott tőkéket az akkori állapotok szerint, a legjobb biztonság mellett, annak a földműves rétegnek adták kölcsön, melyre végeredményben az egész gazdasági életünk támaszkodott s amely eme kis intézetek nélkül s az általuk folytatott hitelpolitika hiányában teljesen hitelezhetetlenül, tehát produktivitásuk legfőbb kellékétől meg-

fosztottan maradt volna. — Ennyit általános-ságban.

Ami pedig Tóth László nyug. ref. lelkész speciális esetét illeti, az igazság kedvéért meg kell jegyezmem, hogy betétiének jelenlegi állománya a mai viszonyok között lényegesen mondható összeggel kevesebb a betét 1931. januári átlagánál. A bank tehát a múlt évben tőkésített kamatok összegét meghaladó kifizetéseket eszközölte a betétből. — Tévedésen alapszik tehát a cikk ama kitétele, mely szerint „még a múlt évi kamatot sem adja ki a dicsőszentmártoni Közgazdasági Bank.” Éppen, mert ismertük a cikkíró életkörülményeit s tudtuk, hogy a kért összegekre tényleg szükség van, a múlt év decemberéig, tehát a mezőgazdasági moratórium életbeléptéig egyetlen esetben sem fordult elő, hogy neki pontosan a kért összegeket prompt ki ne adtuk volna, sőt a folyó évben is két ízben fizettünk ki betétjéből kisebb összeget, az utolsót éppen folyó hó 6-án. Mindezeket a szóbanforgó betétre vonatkozó adatokat számszerűleg természetesen nem jelölhetem meg, annyit azonban határozottan állítok, hogy éppen Tóth László tisztelt úr az a betevőnk, kinek betétiével kapcsolatban panasza, a fentebb vázolt körülmények csak részbeni szem előtti tartásával is, egyáltalán nem lehet.

Békési József.

a dicsőszentmártoni Közgazdasági Bank ügyv. igazgatója.

A pártok egyöntetűen visszautasítják a vagyondézsma tervét

Bukarest, február 18.

Argetoianu vagyondézsma-tervezete a Kamara törvényelőkészítő bizottságának tegnapi ülésén egyöntetű visszautasításra talált a pártok részéről. A Jorga-párt kivételével valamennyi politikai frakció beleszámítva a magyar és német kisebbségi csoportokat, bejelentették, hogy nem járulnak hozzá Argetoianu új adójához. A bizottságban ugyanis az a vélemény alakult ki hogy az új adó nem tönkretenné a városi ingatlan tulajdonosokat, ugyanakkor pedig alig segítene valamit a földműveseken.

Az általános visszautasítás ellenére Argetoianu el van határozva, hogy a konverziós törvényt keresztülvizsi — még pedig, ha az 5 százalékos vagyondézsma elfogadják, úgy pénzzel, ha azonban nem fogadják el, akkor pénz nélkül. Argetoianu heves beszédben kelt az új adó nem védelmére, amelyet abszolút méltányosnak tart. Kimutatta, hogy egy milliós értékű ház után évente mindössze egyezer lejt, egy hektár föld után pedig mindössze ötven lejt fizetne a tulajdonos. Minthogy pedig azok a házak, amelyek egy évben csak ötezer lejt jövedelmet hoznak, mentesülnek az öt százalékos adó alól, a kisebbségi frakciókat a „vagyondézsma” egyáltalán nem érinti. Argetoianu szemére hányta a pártoknak, hogy mindenáron meg akarják akadályozni a konverzió keresztülvitelét.

A bizottság ülésén az a benyomás alakult ki, hogy a Jorga-kormány mindenáron megszavaztatja a konverziós törvényt, azután pedig távozik.

Asíra (Apolló) Mozzó BRASSÓ.

Ma, február 18-án csütörtökön

Dupla műsor, mozihelyekkel:

„UFERINI”

és társulata.

II. Ma csütörtökön utoljára MAX PALLENBERG

első nagy hangosfilmje:

„SIKKASZTÓK”

vígjáték Főszerepben: Max Pallenberg, Heinz Rühmann, Dolly Hass.

Február 19-20-21, péntek, szombat, vasárnap, 3 sláger egy műsorban mozihelyekkel:

I. ARNO GATTI, humoros árnyképekkel.

II. „Uferini” és társulata 3 bucsuelőadása.

Egy élő ló és lovasának ellütelése nyílt színpadon.

III. „TÁNCOS HUSZÁROK” énekes, táncos filmoperette.

I. színpadon: Verahos Ernő, Grell Theimer, Oscar Karlweiss, Friedl Haerlin.

Ifjuság

Tavaszcvarás

Hol késel, kikelet
Tündérszép leánya?
E didergő világ
Mosolyod úgy várja!

Hisz maholnap itt lesz
A sok füstű fecske
S hófödte házakon
Nem talál eresze.

Megjő a csűröknek
Hűséges lakója,
A befagyott tóba
Mit talál a gólya!

Hosszu volt ám a tél,
Sok árva didergett...
Mennyi — kenyér nélkül,
Hideg tüzhely mellett!

Mind azt sóhajtgatta,
Mind azt imádkozta:
— Jégpirágos ablak...
Oh, már csak ne volna!

Hát az erdők, mezők
Sok, sok szenvedőjel
Ki tudja hányra lett
Örök temetőjel

Jöjj el már, oh tavasz
Tündérszép leány! —
Napsugár kendődet
Terítsd a világra!

PÓSA LAJOSNÉ

A kádi aranykulcsa

Van egy aranykulcs, mondja egy régi keleti mese, amellyel minden ajtót fel lehet nyitni. Csak három nem: az igazság, a mennybolt és a pokol kapuját. Volt azonban — ugyancsak a mese szerint — egy kádi, aki az igazság templomát csak akkor nyitotta fel, ha a jogkereső fél aranykulcsot hozott. Hívői inceskedtek vele, hogy ilyen csalafintaságokkal nem kerülhet a mennyországba. Minden második kulcsot, felelte a ravasz kádi, odaadom a paradicsom temploma bölcs papjának, aki belőle a mennyországba való kulcsot kovácsol nekem. Akkor ő is huncut, mondták a hívők és maga sem fog a paradicsomba jutni. Nem törődik ő ezzel, szöli a kádi felvilágosítása, minden harmadik kulcsot félreletesz és ebből lesz a pokol kapujába illő kulcs. Hát oda igyekeznek? — kérdezték az együgyű hívők. — Nem, — mosolygott a bölcs kádi, — de ha mégis oda kerülne, hát gondoskodni akar róla, hogy ki is juthasson belőle.

A finneknél minden lakásban van gőzfürdő

Az északi népek általában tiszták, azonban a finneknél egy sem veheti fel a versenyt. Nem telhetik el nap, hogy a finnek ne fürödnének meg, mégpedig gőzfürdőben vesznek. Ezt egészen primitív eszközökkel csinálják meg a városi házakban is, ép úgy mint a falvakban, egy nagy kádban addig forralják a vizet, a míg gőzzé nem válik.

Még a kiránduló ifjuság sem nélkülözi a mindennapi fürdést, hegyekben, vagy bárhol vannak. Egy nagy kádba vizet tesznek, aztán meg köveket forrasztanak meg. A forró köveket aztán beledobják a vízbe, ami a vízből sűrű párakepződést vált ki.

A haláltól való félelem

Mindenki irtózik a haláltól, de talán senki sem rettegett ettől a fekete rémtől annyira, mint Katalin, Oroszország cárnője. (1729—1796).

A cárnő, aki korának legintelligensebb asszonya volt, orosz és francia nyelven drámákat írt. Voltairral levelezett, határozott, uralkodásra termett asszony volt, de a halálról nem volt előtte szabad beszélni, annyira irtózott tőle.

II. Katalin uralkodása alatt a szentpéterváriaknak nem volt szabad fekete ruhában járniuk, a kocsikat nem festették, lakkozták feketére, hogy az uralkodónő ne emlékeztesse a gyász színe a halálra. A temetéseket kora hajnalban végezték, napkelte előtt, hogy senkit ne szomorítson a szomorú szertartás.

Mit mondott a bölcs?

Volt egyszer egy király, aki meghívta udvarába a világ legbölcsebb emberét. Ott tartotta és mindenben kikérte tanácsát.

Egy szép napon maga elé hívatta a bölcsét és így szólt hozzá:

— Szeretném megtudni, hogy leányaim közül ki szeret engem a legjobban. Meg fogom kérdezni tőlük, hogy szeretnek

engem? De te is ott leszel és végighallgatod válaszukat s majd megmondod, hogy melyik ragaszkodik legjobban hozzám.

S csakugyan maga elé hívatta a három királykisasszonyt.

— Hogy szeretsz engem kedves leányom? — kérdezte a legidősebbtől.

— Mint a galamb a tiszta búzát — felelt a királykisasszony.

A második pedig azt mondta:

— Mint gyerek az édes mézet.

A király mosolyogva nézett rájuk, de összehúzta szemöldökét, mikor a legkisebb királykisasszony így válaszolt:

— Ugy szeretlek édesapám, mint emberek a sót.

De amikor aztán a királykisasszonyok elmentek, a bölcs ember megszólalt:

— Felséges király, a legkisebbik királykisasszony szeret téged legjobban. Mert elpusztulnánk só nélkül.

A király elgondolkozott, aztán így szólt:

— Igazad van.

És gazdagon megjutalmazta a bölcsét.

A Mesetündér

A Mesetündér elővette Tündérország legkisebb tarisznyáját és megtöltötte a legszebb, legszínesebb mesékkel. Lesz majd öröm a gyermekek között — gondolta boldogan és egy nagy város felé indult.

Késő délután volt, mire a városba ért. Tétovázva ment az utcákon, nem tudta, hová menjen előbb. Egy nagy ház elé ért, bentől vidám gyermekhangok hallatszottak. A Mesetündér elmosolyodott: Itt gyermekek vannak, ide bemegyek — határozta el és egy perc múlva már a gyerekszoba közepén állt.

— Tudsz játszani? — kérdezték kíváncsian a gyerekek.

— Azt is tudok, de ha akarjátok, mesélek nektek.

— Milyen mesét tudsz?

— Mindenfélét. — Lelkendezett a kis tündér. — Hőfehérkét és a hét törpét, Jancsi és Juliskát, Csipkerózsát.

— Nem kell. Ezeket már hallottuk. Mesélj valami mást.

— Jól van. Meséljek az óriáskirály hét fiáról?

— Óriások nincsenek, igazi mesét mondj. Mesélj valamit a Zeppelinről.

A tündér meghöklent.

— Mi az a Zeppelin? — kérdezte bizonytalanul.

Hangos kacagás volt a válasz.

— Nem tudja, mi a Zeppelin és mesélni akar! Pista bácsi még tengeralatt-

járóról és háborúról is tud mesélni. Te nem tudsz semmit, erejd innen!

A Mesetündér szomorúan járta az utcákat. Már a külvárosba ért. Körülnézett. Hátha errefele szívesebben fogadnak — gondolta reménykedve és bement egy alacsony, kis házba.

A függönytelen kis ablakon már az est árnyai húzódtak a szobába. A tündér alig látta azt a kis fiút, aki rongyiba burkolódzva ült a fűtetlen szobában.

— Ki vagy? — kérdezte egy gyöngye hang.

— Tündér vagyok és a tarisznyám egész tartalmát neked adom.

— Csak egy darabka kenyeret adj, mert még ma nem ettem semmit.

A tündér szeme elborult.

— Kenyeret nem hoztam, csak meséket.

— Akkor mesélj, hátha elfelejtem, hogy éhes vagyok.

A Mesetündér kibontotta Tündérország legkisebb tarisznyáját és a bonalyos kis szoba megtelt a csodálatos, színes, ragyogó mesékkel. Egymásután léptek a fiú szeme elé tündérek és királyfiúk, királylányok, törpék, elvarázsolt hercegnők és óriások. Az egész csillogó boldog mesevilág ott táncolt, keringett a szobában, amíg csak álomba nem ringatták az éhes kisfiút.

A Mesetündér visszament Tündérországba és sok-sok idő fog eltelni, amíg újra eljön az emberek közé.

Markovits Edith

A három óriás

ERDÉLYI REGE

Irta: Sólyom Fekete Mária

A régi időkben élt a földön egy óriáscsalád. Volt ebben a családban sok-sok gyermek és mindeniket arra nevelték szülei, hogy az emberiséget segítsék vagy erejükkel, vagy tudásukkal.

Mikor a három legkisebbik fiú is felnőtt, az apjuk utnak indította őket sok jó tanácsal.

— Menjetek, fiaim, akár együtt, akár külön-külön a föld minden tájára és segítsétek, tanítsátok a szenvedőket, mert mi, óriások csak addig élünk itt ezen a földtekén, amíg jól cselekszünk.

— Ti közületek, fiaim, a legidősebbik nagy erővel rendelkezik. Te, amerre csak jársz, fiám, segíts az embereknek templomokat, házakat építeni s háboruban segítsd a gyengébb felet.

— Te, közbülső fiam, gyönyörű hanggal rendelkezel, te menj és mindenfelé dalolj szép dalokat, hogy az emberek tanulják meg dallal dicsérni Teremtőjüket.

— És te, legkisebbik, jó szíveddel vagy megáldva. Áraszd szeretetedet mindenre, vigasztald a szenvedőket, nyomorgókat, elnyomottakat.

Az óriásmama süttött mindenik fiúnak egy zsák pogácsát és úgy indította őket utnak.

Ment, ment a három óriástestvér és elérkeztek Rómába, ahol éppen akkor készült el egy hatalmas oszlop, amelynek Traján oszlópa volt a neve és amelynek kőlapjaira az akkori idők leghíresebb szobrászai faragták reá nagy művészettel Trajánnak, az akkori római császárnak győzelmesen megvívott csatákeit, melyeket a dákok, Erdély birtokosai ellen vívott.

Gyönyörködött a három óriás a szobor nagyságában, de aztán elborzadtak a látott doborművi képeken. Mindenik kép azt mutatta, hogy a rómaiak a legnagyobb kegyetlenséggel végezték ki az elejtett, megsebesült és foglyul ejtett dákokat.

Megvakították őket, megcsontolták őket és forró olajban főzték meg a szerencsétleneket. Sántaikat dákok véres fejével rakták körül. Botozták, halálra verték a foglyokat.

Egymásra nézett a három óriásfiú és elhatározták, hogy elmennek Erdélybe, ennek a háborúnak a színhelyére, hogy ha még lehet, segítsenek az ottani szenvedőkön.

Ment, ment a három óriás és elérkeztek Erdély földjére és szívük elszomorodott a látottakon és hallottakon.

Itt-ott találkoztak egy dák bujdosóval, de ezek hazájukért nem busultak, csak kincseik elvesztésén keseregtek. Találkoztak római seregekkel és római nagyurakkal is, akik örvendeztek a nagy győzelemnek és nagy erővel kutatták az elrejtett kincseket és bányászatták a föld mélyéből az aranyat, ezüstöt.

Nagyon elszomorodott a három óriás és megszólalt a legnagyobbik:

— Óh, be szerencsétlen nép ez a dák, hogy nem a hazáját siratja!

Folytatta a közbülső:

— De még szerencsétlenebb lesz a római népért imádkozni Istenhez, vagy ünnepli, önmagát dicsőíti. Ezért a népért se lenne kár, ha elpusztulna valaha. Én nem tudok se a dák, se a római népért imádkozni Istenhez, vagy fohászt zengeni értük.

Szólt a legkisebbik fiú, jó szíveddel:

— Bocssáunk meg nekik. A dákokat már elérte a végzet; a rómaiakat meg segítsük mi a megtérés útjára. Építsünk fel nekik egy nagy templomot, hogy legyen, ahol imádkozzanak bűneik bocsánatáért.

Hallgatott a kérő szóra a két bátyja és elindultak helyet keresni a templomnak. A Hátszeg és Váralja közti elterülő Demsus községben találtak egy erre alkalmas helyet.

A legidősebb óriás a közeli hegyekből mászás köveket, homokot és meszet hordott össze, aztán mind a három nekikezdtek a templom építésének. Egy fertályóra se telt és kész volt a demsusi nagy templom.

A templom hatalmas falai közt a közbülső óriás érces hangja felzengett és szebbnél-szebb fohászokat küldött az ég felé. Messze környékről tenger nép sereglett össze és elkezdtek áhitatosan együtt énekelni az óriásal.

A legkisebbik fiú felment az emelvényre és onnan tanította az embereket:

— Fiaim! Van Isten! Van haza! Fiaim, imádkozzatok bűneitek bocsánatáért ebben a templomban is, mert a megsemmisülés angyalai készül felétek sötét szárnyait kiterjeszteni.

A három óriás bevégezvén munkáját, tovább vándorolt a föld rögös utain.

A templom még a mai napig is fennáll Demsuson.

Rejtőző

SAKKREJIVÉNY

l	u	z	s	ó	a
f	m	f	g	g	É
a	u	a	A	m	e
é	ó	J*	o	i	b
r	r	g	o	d	u
t	b	l	ó	z	a
d	u	n	m	g	e
á	s	E	s	k	o

A csillaggal jelölt kockából kiindulva, 16. ugrásokkal egy nagy regényírónk vezetéknévét és három könyvének címét kapjuk.

Felelj, ha tudsz

Hamlet Lily, Szászrégen.

Mikor érte el Kolumbusz Kristóf Amerikát?

Mit jelent a „Pragmatica sanctio”?

Ki az írója és mi a címe annak a versnek, amelyben a következő sorok vannak:

„A földhöz minket baj s öröm kötöz
Öhajtjuk és rettegjük a halált!”

A február hó 7-iki mellékletünk Fejtörőjének helyes megfejtése:

Kérdések: Az Isten. Szeptember, november, december.

Szövejtörvény: Vasárnap.

Kockarejtővény: Kéve, étel, vesz, Elza.

Képrejtővény: Háború. Napoleon.

Nagyreszt helyes megfejtést küldtek be:

Brach Ilonka, Rosenfeld Bella, Antal Mária, Lövy Elvira és Eszti, Strul Rózsá, Kender Béla és Anna, Szabó Boske és Nyiresa Rózsika, Citrom Lajos, Léb Ernő, Petke Ede, Egri Ferenc, Sáfráné Annus, Dávid Árpád, Erdős Lacika, Billitz Gyula, Imreh Gábor, Elephant Béla, Kocsárdi Erzsébet, Köpe Margit, Ambrus Vilmos, Maknics Mária és Ladó Lajos, Nagy Magdus, Szentbalázs Annus, Szakáts Sándor, Sándor József, Szép Annus és Balázs Béla, Rosenberg Tibor, Mayr Tihamér, Kussy Gighy, Fried György és Nemes Nagy Zoltán.

A jutalomkönyveket sorshuzás után a következők nyerték:

Kender Béla és Anna, Nemes Nagy Zoltán és Imreh Gábor. Irják meg pontos címüket, életkorukat és, hogy milyen könyvet szeretnének és mellékeljenek tisztejes bélyeget portóra.

Az „Ifjuság” szerkesztője üzeni:

G. Eleonora. Miért nem írsz a leveledre keltezés? Város, év, hó, nap. Az Ifjuság gárdájában nincsenek mostoha-gyermekek, mind egy meleg egységbe tartoznak, csak hálástennek nagyon sokan vagytok, azért jut kevésszer üzenet. Üdvözlök. — F. T. Bukarest. Minthogy Edgar Wallace nem ifjusági, hanem ponyva-regényíró volt, nem emlékezhetünk mi róla, a B. L. magát a halálesetet megírta. A többi írásaidat azonban nagyon szívesen venném és várom is, mert azt hiszem értékes munkatársra lehetnél az Ifjuságnak. Üdvözlök. — P. E. Illyefalva. Ne spekulálj anynyit, küldd már azokat a rejtvényeket. — W. I. Brassó. Ezennel ünnepélyesen az Ifjuság gárdájába iktatunk és megígérjük, hogy a rejtvényed alkalomadtán jönni fog. Azért próbálkozz másokkal is, új, eredeti ötletekkel, küldd be azokat. — Sz. S. Baraolt. Megpróbálom. Ha módomban áll, elküldöm. Írásodra nagyon kíváncsi vagyok, várom. — L. O. Magyaráró. Küldj be más rejtvényeket. — M. M. Kolozsvár. Rövidebb, tömörebb írást várok, mint amit eddig beküldtél, esetleg jobbat is. Irj arról, ami legjobban foglalkoztat, mert ami a legközelebb áll hozzánk, csak azt tudjuk élethűen, jól visszaadni. — N. N. Zoltán. Brassó. Most írd meg, milyen könyvet szeretnél. Szívesen venném, ha többet írnál magadról, mit csinálsz, miben szenvedsz, hogy élsz, szeretnél-e egy-két levelezőpajással összehozni, akik levelükkel bizonyára egy kis szint és örömet vinnének életedbe. Volna kedved hozzá? Üdvözlök.

Közgazdaság

Transzfermoratórium Bulgáriában

Szofia, február 18.
Ma valószínűleg életbelép Bulgáriában is a transzfermoratórium. Szerdán este a király elnöke alatt koronatanács kezdődött, amely egészen a hajnali órákig tartott. Valószínűleg már ma kiadják a transzfermoratóriumról szóló rendeletet.

KÖZSZÁLLÍTÁS KÖZMUNKA

FEBRUÁR 22.: A beszercei katonai garnizon árlejtést tart különböző lisztművek beszerzésére. (Hiv. lap 33. sz.)

FEBRUÁR 25.: A bukaresti „Regina Elisabeta” katonai kórház parancsnoksága árlejtést tart a kórház egy évi husszükségletének beszerzésére. (Hiv. lap 33. sz.)

FEBRUÁR 26.: Caras-megye prefekturája árlejtést tart a megyei közigazgatásnak szükséges nyomtatványok és írófeszterelés beszerzésére. (Hiv. lap 33. sz.)

MARCIUS 1.: A hadügyminisztérium a brassói gyalogsági kaszárnyában árlejtést tart egy teljes téglagyári berendezés eladására. (Hiv. lap 33. sz.)

A kolozsvári repülőosztág árlejtést tart a Szamosfalván állomásozó csapatot egy évi husszükségletének ellátására. (Hiv. lap 33. sz.)

Seprős község (Arad megye) tanácsa árlejtést tart a község határában elterülő földek vadászati jogának bérbeadására. (Hiv. lap 34. sz.)

MARCIUS 5.: A székelyudvarhelyi 6-ik csendőrszázalag árlejtést hirdet a csapattestnek szükséges gyarmataru egy éven keresztül való beszerzésére. (Hiv. lap 33. sz.)

MARCIUS 8.: Az utvezerigazgatóság Bukarestben árlejtést tart a következő vonalak autóbusszjáratának négy évre való koncesszionálására:

Brasov — Târlungeni — Budila — Telu — Prejmer — Gara Prejmer, a következő elágazással: a) Târlungeni — Zizin, b) a 38. sz. állami úttól Márcuş — Dobârlău-ig, összesen 38 km. hosszúságban.

(Naszód megye): Bistriţa — Heidendorf — Sărata — Sărăţel — Domneşti — Cucutenii pe Sieu — Bârla — Sieu — Sieu — Monor, összesen 39 km. hosszúságban.

(Udvarhely megye): Sovata — Praid — Ocna de Sus — Corundu — Lupeni — Biserican — Odorhei, a következő elágazással: Lupeni — Satu Mic — Păulenii, összesen 51 km. hosszúságban.

(Severin vármegye): Lugoj — Silha — Costeşti — Tipari — Păru — Bălinţ — Bodo — Cutina — Bethausen — Cladova — Ohaba — Lungă, összesen 38 km. hosszúságban.

(Alsófehér vármegye): Alba Iulia — Miceşti — Sărd — Ighiu — Crişan — Galda de Jos — Mesentea — Benic — Cetea — Strent — Teius — Gara Teius, összesen 35 km. hosszúságban.

MARCIUS 9.: Az utvezerigazgatóság Bukarestben árlejtést tart az alábbi utvonali autóbusszjáratának négy évre való bérbeadására: Simleul Silvaniei — Vârşolt — Crasna — Pleşca — Boian — Cizer — Ciucea, az alábbi elágazással: Vârşolt-Halta — Hereclean-Gara — Tigani-Zălu, összesen 70 km. hosszúságban.

MARCIUS 10.: A postaügyi vezérigazgatóság Bukarestben árlejtést tart különböző villany-elemek beszerzésére. (Hiv. lap 34. sz.)
Brassó város tanácsa árlejtést tart a magánbázisok vezető vízvezeték átjavítására és újépítésére.

APRILIS 12.: Akna-Sugatag sóbánya igazgatósága árlejtést tart 1100 kbm. I. oszt. tüzi-fa beszerzésére. (Hiv. lap 33. sz.)

ERDELYI TÖRTÉNETE. Irta dr. János Benedek. A szerző utasításai szerint kiadásra rendezte Gyallay Domokos. Az erdélyi magyar szellemi élet a maga elárvultságában nagyon nélkülözött Erdély tüzetesebb történetét. Dr. János Benedek történetírői munkássága nem szorul méltatásra. Nemcsak tudós volt ő, hanem bölcs a szó legnemesebb értelmében. Ez a magyar bölcsesség hatja át minden munkáját. A könyv ára 80 lej és a Brassói Lapok könyvosztályában kapható.

Az arany biztos, de azért lehet rajta veszíteni!

A francia jegybank le szállította az arany árfolyamát

Lehangolta a bukaresti tőzsdét a belföldi kényszerkölcsön terve

Bukarest, február 18.
Hónapokkal ezelőtt, amikor az angol-fönt lecsuszása következményeképpen a legtöbb európai valuta árfolyama esni kezdett, nem csak az államok, de a magántőkéségek között is kitört az aranyláz. Mindenütt akadtak olyan magántőkéségek, kik — miután a fontban csaldódtak már, a dollárban s a többi aranyértékű valutákban sem bíztak többé s pénzüket igyekeztek valódi aranyba átmenteni. Ezt az átmentési lázt fűtötte még az is, hogy a magántőkéségek a bankokkal szemben is elvesztették bizalmukat.
Sok betétes lemondott a kamatról, kivette a bankból a pénzét és aranyat vásárolt érte, mert az arany mutatkozott az egyetlen

értékálló és biztos vagyonnak.

Ezeket a magántőkéséket most kellemetlen meglepetés érte. A bankjegyek fedezetül szolgáló arany árfolyama ugyanis kilogrammonként 40 francia frankkal, vagyis 2,5 ezrelékkal esett. Az arany alacsonyabb árát a francia jegybank állapította meg és erről értesítette az összes külföldi jegybankokat. A leszállítás indokolása az, hogy

az aranynak pénzürmekké való átdolgozásánál a költségek fedezetül szolgál a régi és az új átvételi ár közötti differencia.

Ezzel szemben az igazi ok az lehet, hogy a francia jegybanknak már túl sok az aranya és már szívesebben eladna, mint vásárolna.

A belföldi kényszerkölcsön és a tőzsde

Hogy milyen mérték az a veszteség, mely a belföldi magántőkéséket az arany áresés következtében éri, arról még csak fogalmat sem lehet alkotni, mert nem lehet tudni, hogy a bankokból kivett betétekből mennyit „mentettek át” aranyba a volt betétesek. A belföldi pénzüpiacot ez a kérdés pillanatnyilag nem is nagyon izgatja, mert van ennél sokkal nagyobb jelentőségű problémája: a konverzió és az ezzel kapcsolatos belföldi kényszerkölcsön ügye.

A konverzió kérdését magát ebben a pillanatban egészen háttérbe szorította a belföldi kényszerkölcsön problémája.

Nem csak a politikai pártok, de a pénz- és gazdasági élet minden faktora kiállott a küzdőterre, hogy a kényszer-

kölcsön ellen frontot vegyen fel.

Gyűlést hívtak össze többek között: a Román Bankok Szövetsége, a Gyáriparosok Szövetsége, a Kisiparosok Szövetsége, a Kereskedelmi Kamarák Szövetsége, a Petroleumtermelők Szövetsége stb.

A kényszerkölcsön terve a gyakorlati életben egyelőre csak a tőzsdén érezteti hatását, ahol a hangulat meglehetősen nyomottá vált. A városi ingatlankötvények árfolyamai néhány pontot már is veszítettek és, hogy nagyobb veszteséget nem szenvedtek ezek a papírok, csak annak tudható be, hogy a tőzsde még mindig reméli, hogy a kényszerkölcsönből nem lesz semmi és a kormány más úton próbálja majd megszerezni azt a pénzt, melyre a konverzióhoz szüksége van.

A külkereskedelmi egyensúly érdekében:

Románia a cselekvés terére lépett

A jövőben csak olyan állam hozhat be árut Romániába, mely nem támaszt fizetési akadályt a hozzá bevitt román árunál

Bukarest február hó 18.

Azoknak az export akadályoknak a kiküszöbölésére, melyek az egyes államok által életbeléptetett devizamegkorításokból keletkeztek, végre a román kormány tegnap beterjesztette a parlamenthez a Kompenzációs Pénztár felállításáról szóló javaslatot. Ennek a pénztárnak az lesz a feladata, hogy szabályozza a kivitelből és a behozatalból származó kereskedelmi követeléseket.

A javaslat az alábbi intézkedéseket tartalmazza:

1. Minden fizetés, mely olyan államban történik, ahol devizamegkorítások akadályozzák a román kereskedelmi követelések behajtását, csakis a Kompenzációs Pénztáron keresztül történhetik. A pénztár a Nemzeti Bank mellett állítanak fel.

a) A pénztár vezetői: a pénzügyminisztérium, az iparügyi minisztérium és a Nemzeti Bank egy-egy delegáltja.

b) A pénztár felhatamázást kap arra, hogy inékedéseket fogantatosítson a fizetéseket illetőleg azokkal az államokkal szemben, amelyek a Romániára szóló kereskedelmi fizetések tekintetében megkorításokat alkalmaznak.

2. A fizetések lejben a Banca Nationalănál történnek a Kompenzációs Pénztár számlájára. Az adósok, akik az 1. szakaszban említett államokban fennálló tartozásaikat lejben kiegyenlítették, további obligációk alól mentesülnek. A külföldi valutára szóló fizetések megfelelő kurzusban történnek.

3. A fent megjelölt államokból árut behozni csak akkor lehet, ha az importőr igazolja, hogy a behozott áru ellenértékét lejben befizette a Kompenzációs Pénztár számlájára, vagy ha a későbbi

befizetésre kötelezettséget vállalt.

4. A számlázás a behozott árunál lejben, az exportált árunál abban a valutában történik, ahova az árut szállították.

5. A pénzügyminisztérium, a minisztertanács hozzájárulása alapján, megállapodásokat létesíthet külállamokkal kölcsönös kiegyenlítő pénztárakra vonatkozólag.

5,000 lejes készpénzprémium!

Ennyit kap mindenki, aki cégünkől svájci garántált zsebórát rendel 225 lejért (csomagolási és portóért külön 35 lej) és ugyanakkor beküldi az alábbi rejtvény helyes megfejtését.

Hogyan kell a rejtvényt megfejteni?

Az ábra 9 kockájába 1—9-ig terjedő számjegyeket írunk be, olyan sorrendben, hogy az összeadással vízszintesen, függőlegesen és kereszben tizenötöt kapjunk végösszegképpen. A 15-ös összegnek az összeadással minél gyakrabban kell kijönnie.

Feltételek:

1. A beküldött megfejtést a beküldőnek alá kell írnia.
2. A prémiumok szétosztása nem történik sorsolás útján, hanem a prémiumot megkapja mindenki, aki beküldte a helyes megfejtést.
3. Megrendeléseket csak 1932. március 20-ig fogadjunk el. 1932. március 31-én a B. L. ban közzé fogjuk tenni a rejtvény helyes megfejtését és azoknak a nevét, akik elnyerték a prémiumot.
4. A rejtvény helyes megfejtése dr. Florea Lupu, Cernăuți, Str. Iancu Flondor 1. szám alatt lakó közjegyzőnél van letétbe helyezve.
5. Minden megfejtő a rendeléssel egyidejűleg elismervényt kap, amely feljogosítja a prémium átvételére.
6. Aki több prémiumra tart igényt, fel van jogosítva arra, hogy több órát rendeljen.
7. Annak akinek az óra nem tetszik, 10 napon belül visszaküldjük a pénzét és visszafogadjuk az órát.
8. Az órát utánvétellel küldjük. A kiváltásnál 260.— lej kell fizetni. Nem követelünk előzetesen semmit szívekedjék a megrendeléseket és a megfejtéseket az alábbi címre küldeni:

Depozitul de Ceasornice „VULTUR” Cernăuți Str. General Mirescu 11. (Abl. 3.)

6. A törvény és az ezzel kapcsolatos kiadott rendeletek megszegői egy millió lejig terjedhető pénzbírságra, illetőleg 15 naptól egy évig terjedhető elzárással büntethetők.

7. Az iparügyi és pénzügyminisztériumok minisztertanácsai jóváhagyással rendkívüli intézkedéseket léptethetnek életbe a behozatal és kivitel illetőleg, figyelembe véve azonban a fenálló külkereskedelmi egyezményeket.

8. A törvény életbeléptetésének és alkalmazásának módzatait végrehajtási utasítás fogja szabályozni, melyet a pénzügyminisztérium és a Kompenzációs Pénztár együttesen adnak ki.

*

A javaslatot Argetoianu pénzügyi és Vasilescu-Karpen iparügyi miniszterek írták alá.

A kormány reméli, hogy a Kompenzációs Pénztár felállításával sikerülni fog végre, ha nem is egészen megszüntetni, de minimálisra lokalizálni azon exportakadályokat, amelyek az egyes államok által életbeléptetett devizakorlátozásokból keletkeztek. Természetesen az akciónak van némi agresszív jellege is, mert

lehetőséget ad arra, hogy elvágja azoknak az államoknak a behozatali útját, amelyek a román áruk bevitelét a maguk piacaira akadályozzák azzal, hogy a bevitt áru ellenértékének kifizetését megnehezítik.

Ha agresszív is az akció, minden esetre érthető, mert jogos védekezés eszköze a Kompenzációs Pénztár.

Kis Közgazdasági Hírek

A cukorfogyasztás nem csak nálunk esik, hanem más államokban is. Lengyelországban például 1931-ben 12 százalékkal kevesebb cukor fogyott, mint az 1930 évben. A lengyel cukorgyárak egyébként intenzív exportra rendezkedtek be. Havonként átlag 70—80 ezer tonna cukrot adnak el külföldre.

*

A német kormány új devizarendelet kiadásának tervével foglalkozik. Az új rendelet meg fogja szorítani a külföldön levő német bankjegyek behozatalát Németországba. Az intézkedés azt célozná, hogy több idegen valuta jöjjön be az országba.

*

A bukaresti tőzsde Likvidációs Pénztárt állít fel a tőzsdei tranzakciók lebonyolítási rendjének biztosítására. Minden tőzsdei tranzakció a jövőben ezen a pénztáron keresztül fog lebonyolíthatni.

*

Jugoszláviában is tervbe vették az agráradósságok konvertálását. Egyelőre még csak a tervezet készül.

*

A Sfatul Negustoresc február 21-én erdélyi kerületi nagygyűlést tart. Kolozsvárt, hogy az erdélyi és bánági aktuális kereskedői kérdéseket megvitassa.

*

A szovjet 1931-ben már csak 3 millió dollár értékű ipari anyagot vásárolt az Egyesült Államokban, míg 1930-ban a beszerzés 45 millió dollár értékű volt. A minimálisra csökkent szovjetbeszerzést a szovjetipar fejlődésével magyarázzák.

B. L. - Iskolaalapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca FEBRUAR 20